STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 11247

www.libtool.com.cn

DI ARABISHE BEVEGUNG IN ERETS-YISROEL

Itzhak Ben-Zvi

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
www.libtool.com.cn
AMHERST, MASSACHUSETTS

413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG

WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust

Arie & Ida Crown Memorial

The Seymour Grubman Family

David and Barbara B. Hirschhorn Foundation

Max Palevsky

Robert Price

Righteous Persons Foundation

Leif D. Rosenblatt

Sarah and Ben Torchinsky

Harry and Jeanette Weinberg Foundation

AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE

National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol
of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from
a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights
in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain
or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.
If you hold an active copyright to this work – or if you know who does –
please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

www.libtool.com.cn

י. בן־צבי (אבנר):

די אַראַבישע בעוועגונג
אין ארץ ישראל

אַרויסגעגעבען פון דעם
פועלי-ציון פערלאַג
153 איסט בראָדוויי
ניו־יאָרק

1921 — התרפ"ב

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

עטליכע ווערטער פון די אַרויסגעבער

די פאָלגענדע בראָשור קומט צו די אידישע מאַסען אין דער ריכטיגער צייט.

די אַראַבער־פראַגע איז די וויכטיגסטע פּאָליטישע שוועריגקייט, וואָס מיר באַגעגענען אין אונזער פאַרזוך אויפצובויען אין ארץ־ישראל אונזער נאַציאָנאַלע היים. די באַציהונג אין דער אידישער וועלט צו דיזער פראַגע איז ביז איצט באַשטימט געוואָרען לויט דער שטעלונג פון יעדען עלעמענט אין אידישען פאָלק צום ציוניזם. און ווייל דער ציוניזם איז זפאַר די לעצטע 24 יאָהר דער אַקס, אַרום וועלכען עס דרעהט זיך דאָס פּאָליטישע דענקען און טראַכטען פון דער פּאָליטיש־פּאַראינטערעסירטער אידישער באַפעלקערונג; ווייל אין די לעצטע 24 יאָהר האָט יעדער דענקענדיגער איד געמוזט שטעלונג נעמען — פאַר אָדער געגען — צום ציוניזם; ווייל די וויכטיגסטע ערשיינונגען אין דער עפּאָכע, וואָס מיר לעבען איצט דורך, דרעהען זיך אַלץ אַרום ציוניזם אין ארץ־ישראל, — דעריבער איז די אַראַבישע פראַגע ביי אונז אויפגענומען געוואָרען מיט'ן סענטימענט, מיט'ן געפיהל און ניט ווי אַ וויסענשאַפטליכע פּראָבלעם.

האָבען געגנער פון ציוניזם איבערגעשאַצט די שוועריגקייט פון דאָס אַראַבער פּראָבלעם. זיי האָבען איהר פאָרגעשטעלט ווי אַן אומלעזבאַרע פּראָבלעם, ווי אַ שטיין אין וועג פון דער אידישער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ־ישראל, וואָס קאָן בשום אופן ניט באַזייטיגט ווערען:

און אַנהענגער פון ציוניזם האָבען אונטערגעשאַצט די שוועריגקייט פון דאָס אַראַבער פּראָבלעם. אייגענטליך האָט מען געוואוסט, אַז די

www.libtool.com.cn

אראבישע פראגע איז שווער צו לעזען. אבער מען האט עס אלץ דוחה געווען. פיעל, צוליב דיה לצרה בשעתה. און אנדערע האבען אין זייער אייגענע נשמה פארטווישט די פראגע מיט זייער שטארקען בטחון, אז ווען עס וועט קומען דערצו, וועט גאט א גוטער זיין און ער וועט אנווייזען דעם וועג.

נון איז איצטער געקומען די צייט. גראד איצט, ווען דער פראצעס פון בויען אונזער נאציאנאלע היים האט זיך אנגעפאנגען, שטעהט אויף דאס אראבישע פראבלעם אין איהר גאנצער גרוים און פאדערט אן ענטפער.

פאר די געגנער פון ציוניזם איז עס א שמחה. זיי דארפען די פראגע ניט שטודירען. זיי באנוגענען זיך מיט אן „איי טאלד יו סא". מיר האבען אייך פריהער געווארענט, הייסט עס. און צוליב זייער געגנער־שאפט צום ציוניזם כאפען זיי זיך אן אן יעדער אנטי־אידישער, אראבישער באוועגונג, נעמען אן די אראבישע אריענטאציע, עס געהט אזוי ווייט, אז ווען אפילו עס האבען אויסגעבראכען פאגראמען אין ארץ־ישראל האט מען צווישען אייגענע מענשען געזאגט: וואס זיינען זיי געקראכען אהין?

פאר די פריינט פון ציוניזם, פאר די ברייטע אידישע מאסען, וועלכע זיינען מיט לייב און לעבען פאר א אידישער ארץ־ישראל, פאר זיי ענטשטעהט איצט די נויטיגקייט דאס אראבישע פראבלעם צו שטודירען. אונזער פאלק וועט זיין נאציאנאלע היים מוזען בויען אין דער סביבה פון די ארץ־ישראל־דיגע אראבער. מיר וועלען מיט זיי מוזען צוזאמען לעבען. מוזען מיר זיי קענען. מוזען מיר וויסען וואס זיי שטעלען מיט זיך פאר.

פון וואנען קומען זיי? ווער זיינען זיי? שטעלען זיי מיט זיך פאר אן איינהייטליכע באפעלקערונג לויט נאציאנאליטעט? שטעלען זיי מיט זיך פאר א האמאגענע מאסע לויט רעליגיאן? און וואס שטעלען זיי מיט זיך פאר עקאנאמיש? און וועלכע האפענונגען ליגען אין זייערע הערצער?

דאס אלץ מוזען מיר וויסען. דאס אלץ גיט אונז די פארליגענדע בראשור. זי גיט אונז נאכמעהר. אין קורצען מאכט זי פאר אונז

www.libtool.com.cn

קלאָר די באַציהונג פון די פאַרשידענע עלעמענטען פון דער אַראַבישער באַפעלקערונג אין ארץ־ישראל צו די פאַרשידענע סאָרטען פאָליטישע פאָדערונגען, וואָס זיינען אין זייער נאָמען געמאַכט געוואָרען. די בראָשור דערצעהלט אונז, וואָס די אַראַבער פון ארץ־ישראל דענקען וועגען דער פאָדערונג פון אַ פאַראייניגטער סיריען; וועגען די פאָדערונגען פון די עלעמענטען, וועלכע האָבען זיך אליין ערקלערט אין חיפה אלס פאָרשטעהער פון די אַראַבער און האָבען זיך אפילו אָנגערופען — אַראַבישער קאָנגרעס.

דיזע אַלע וויכטיגע פראַגען פאַרהאַנדעלט די פאָרליגענדיגע קליינע בראָשור. זיי ווערען פאַרהאַנדעלט פון חבר בן־צבי, וואָס אחוץ זיין וויסענשאַפטליכען באַגאַזש האָט ער אין זיין בראָשור אריינגעגעבען 15 יאָהר פון פערזענליכער ערפאַהרונג; 15 יאָהר פון דער ערפאַהרונג פון אַ מענשען, וואָס האָט מיט אַ וויסענשאַפטליכער מאָס געפאָרשט די פראַגען און וועלכער האָט מיט אַ וואַרימער הארץ זיך באַצויגען צו זיי.

דאָס איז אויך די אורזאַכע, וואָס דער פועלי־ציון פאַרלאַג האָט געפונען פאַר נויטיג צו איבערזעצען די בראָשור אין אידיש און פאַרשפרייטען זי צווישען וואָס ברייטערע מאַסען, דערפאַר האָבען מיר אויך איהר פרייז געשטעלט אזוי נידריג. מיר ווינשען פון גאַנצען הארצען אז די בראָשור זאָל זיך געפינען אין יעדער אידיש הויז און זאָל אויפמערקזאַם געלעזען ווערען פון יעדען אידען, וואָס לייענט אידיש.

דער פועלי־ציון פאַרלאַג האָפט פון צייט צו צייט ארויסצוגעבען נאָך אַזעלכע בראָשורען. מיר ווילען האַלטען דעם אידישען עולם איניפאָרמירט וועגען אַלעם וואָס קומט פאָר אין ארץ־ישראל. די ברייטע אידישע מאַסע, הויפּטזעכליך די אידישע א ר ב י י ט ע ר מאַסע, וועט טאָן זעהר אַ גוטע און נוצליכע זאַך, ווען זי וועט אונז העלפען די דאָזיגע בראָשור, ווי אויך די נאָכקומענדיגע, פאַרשפּרייטען.

ווייל בנוגע אַלע פראַגען וואָס זיינען שייך צו ארץ־ישראל מוזען מיר אָננעמען די מאַטאָ: אַלץ צו וויסען. אַלץ צו פאָרשטעהן. קיינמאָל זיך ניט פאַרלאָזען אויפ׳ן צופאַל. וואָרים צו טיעפע און הייליגע אינטערעסען שטעהען אין קאָן.

www.libtool.com.cn

פון דער אויפנאהם וואס די ערשטע בראשור וועט קריגען איז נאטירליך אפהענגיג דאס ערשיינען פון די נייע בראשורען. די ארויס־געבער האפען, אז די אויפנאהם פון חבר בן־צבי׳ס בראשור וועט זיין אזא ווארעמע און הארציגע ווי זי פארדינט לויט איהר ערנסטקייט און איהר מהות.

די ארויסגעבער.

www.libtool.com.cn

1.

ערשט מיט איניגע יאהר צוריק איז עס געווען א „געהיימע פראגע", וואס נאר יחידי סגולה האבען זי באגריפען און זיך פארטראכט וועגען איהר און איצט איז זי געווארען א סענסאציאנעלע טעמע, מיט וועלכער אלע פארנעהמען זיך. אונזער גאנצע פרעסע, אין ארץ־ישראל און אין חוץ־לארץ, גיט אפ פיעל פלאץ פאר „אראבישער אינפארמאציע" און יעדער ארטיקעל, וואס ערשיינט אין אן אראבישער צייטונג און האט א שטיקעל שייכות צו אונז, ווערט באלד איבערגעדרוקט אין אונזערע צייטונגען, און לויט די דאזיגע ידיעות, קומט אויס אז אין ארץ־ישראל איז דא א שטארקע אראבישע באוועגונג, וועלכע איז מיט איהר גאנצער קראפט געווענדט געגען אונז. צוליב'ן גאנצען טומעל געהען מיר אזוי ווייט צו פארגלייכען די אראבישע באוועגונג מיט די פאלקס־באוועגונגען, וועלכע זיינען אונז באקאנט פון אנדערע לענדער און אנדערע פעלקער און מיר שפינען ווייטער דעם פאדעם, באשאפענדיג דעם פאלשען איינדרוק, אז די אראבישע באוועגונג האט אונטער זיך א פעסטען פאלקס־פונדאמענט, אז איהרע פאדערונגען וואקסען ארויס פון די אינטערעסען פון די ארבייטענדיגע אראבישע מאסען און אז דאס איז אין אמת'ען א באוועגונג פון פרייהייט און מענשליכען פראגרעס.

און ניט נאר דאס, מיר האבען שוין אפילו זוכה געווען צו האבען אידען פון א ספעציעלער אראבישער אריענטאציע, פונקט ווי מיר האבען איבערגענוג אידען פון פוילישער אריענטאציע, אוקראאינישער, רוסישער א. א. וו. אט די דאזיגע טיפען טראכטען אויס אויף דער אידישער נאציאנאלער פרייהייטס באוועגונג און אויפ'ן ציוניזם בכלל א בלבול, אז זיי זיינען געשאפען מעהר ניט צוליב דעם ווי צו זיין א מעקלערין פאר'ן אייראפעאישען אימפעריאליזם, צו דערשטיקען די פרייהייטס באוועגונג פונ'ם אראבישען פאלק און דער גאנצער ציעל זייערער איז צו פארשקלאפען און צו אויסבויטען די ברייטע ארבייטענדיגע אראבישען מאסען.

www.libtool.com.cn

אזוי רעדען מענשען און קומען צו שלוסען ניט אויפ׳ן גרונט פון ווירקליכער באקאנטשאפט מיט דער זאך, נאר פשוט ווייל זיי האבען זיך זייער גאנץ לעבען איינגעלעבט מיט דער פסיכאלאגיע פון א קנעכט, וועלכער האט שוין פארלוירען די נאטירליכע פעהיגקייט פאר אייגענער אריענטאציע. דעבאטירען מיט די „ראפעס־עס“ און די „מייערסאנס“ איז אין גאנצען נוצלאז. עס איז ניט ווערט אויסצוברייגען צייט אויף דעם. אבער אריינצוברייגען קלארקייט אין דער פראגע פון דער אראבישער באוועגונג און איהר קולטורעלער און נאציאנאלער באדייטונג איז נויטיג ניט צוליב זיי, נאר ערשטענס צוליב אונז אליין, און צווייטענס צוליב אונזערע חברים אין חוץ־לארץ. מיט דעם ניט־אידישען פאלק, וואס לעבט אין ציון, לעבען מיר און ארבייטען, מיט איהם באגעגענען מיר זיך טאג־טעגליך און צוזאמען מיט דעם פאלק דארפען מיר זיך זארגען פאר׳ן אויפבוי פון אונזער לאנד. און מיר דארפען דארום קלאר מאכען זיך אונזערע באציהונגען צו די דאזיגע איינוואוינער פון לאנד, מיט וועלכע מיר זיינען פארבונדען מיט ממשות־דיגע אינטערעסען פון איין פאטערלאנד און א געמיינזאמער צוקונפט.

ניט צוליב דעבאטען און נצחונות איבער אונזערע געגנער דארפען מיר זיך פארנעהמען מיט דער פראגע, נאר כדי קלאר צו מאכען זיך אליין די לאגע, פונקט ווי עס איז וויכטיג קלאר צו מאכען זיך יעדע נאציאנאלע און סאציאלע פראגע, וועלכע מען וויל פארשטעהן גרינטליך און אביעקטיוו. און צוליב דעם דארפען מיר זיך קלאר מאכען דעם צוזאמענשטעל, דעם בוי פון די קלאסען, וואס זיינען ספעציפיש פאר דעם סאציאלען ארגאניזם, וועלכען מיר באטראכטען, און פעסטשטעלען די אורזאכען, וואס זייער השפעה און זייער ווירקונג באשטימען די באציהונגען, וועגען וועלכע מיר רעדען.

און אז מיר טרעטען צו מיט אזא מאס צו דער אראבישער באוועגונג, דערוועקען זיך ביי אונז אזעלכע פראגען: וואס איז אזוינס די אראבישע בעוועגונג אין ארץ־ישראל; וואס איז איהר געשטאלט און וואס זיינען איהרע שטרעבונגען; ווער זיינען איהרע טרעגער און אויף וואסערע פאלקסשיכטען און עקאנאמישע אינטערעסען שטיצט זי זיך? אז מיר וועלען זיך קלאר מאכען אט די פראגען, וועלען מיר קענען באגרייפען די ווערט און די וויכטיגקייט פון דער דאזיגער באוועגונג. די שלוסען, וואס מיר

www.libtool.com.cn

וועלען ציהען פון דעם, וועלען אונז דינען אלס גוטיגער מאטעריאל פעסטצושטעלען אונזערע באציהונגען צו דער באוועגונג.

די אראבישע באוועגונג שטעהט פאר אונז אין א באשטימטער און באגרעניצטער מאס. זיי שטעהט פאר אונז בלויז ווי א לאקאלע פראגע, אן ארץ־ישראל׳דיגע. דאס איז ניט קיין אלגעמיינע אראבישע פראגע, דאס איז ניט קיין פאן־אראבישע פראגע, נאר א פראגע פון די אראבער, וואס וואוינען אין ארץ־ישראל, וועלכע איז אין איהר איצטיגער פארמע אנטשטאנען ניט לאנג, איבערהויפט נאך דער וועלט־מלחמה.

וואס איז שייך דער פאן־אראבישער באוועגונג, איז נאך מיין מיינונג האט זי בכלל קיין פלאץ ניט אין דער ווירקליכקייט. די שבטים, וואס רעדען אראביש, זיינען ניט פון איין פאלק און איין אפשטאמונג, ניט אין דער פארגאנגענהייט און ניט אין דער געגענווארט. זיי האבען קיין נייגונג ניט זיך צו פאראייניגען. די אראבישע שפראך, וואס איז געבארען געווארען און געשאפען געווארען פון א געוויסער סעמיטישער ראסע, וואס איהר אורשפרונג איז אויפ׳ן אראבישען האלב־אינזעל, האט זיך מיט דער צייט פארשפרייט, מיט דער הילף פון די טערקיש־מוסולמאנישע עראבערונגען, איבער גאנץ מזרח־אזיע, צפון־אפריקא און א טייל פון דרום־אייראפא. די דאזיגע קולטור האט פארשפרייט איהר הערשאפט איבער פיל פעלקער און פארשיידענע ראסען.

אין משך פון 700 יאהר האט דער אראבישער שטאם געהערשט מיט אן אומבאשרענקטער הערשאפט איבער לענדער און קולטורען פון פערסישען ביז די ברעגען פון אטלאנטישען אקעאן. און זיין רעליגיעז־קולטורעלע הערשאפט איז נאך ווייט אריבער די אנגעצייכענטע גרעניצען און האט זיך באפעסטיגט אין דער מאנגאלישער, טאטערישער, קאווקאזער און מאלאיער ראסען. אין סוף פונ׳ם 15טען יאהרהונדערט איז געקומען א סוף צו דער אראבישער הערשאפט, צוויי פארשיידענע כחות, וואס האבען געווירקט אין איין און דער זעלבער צייט אויף צוויי עקען פון דער וועלט, האבען אונטערגעבראכט די אראבישע הערשאפט: די שפאניער אויפ׳ן מערב־דרום פון אייראפא און די טערקישע שבטים, די סאלדזשוקען און זייערע הערשער אויפ׳ן מזרח. פון דעמאלסט אן זיינען איבערגעגאנגען כמעט אלע אראבישע לענדער צו דער טערקישער

www.libtool.com.cn

הערשאפט און נאר א קליינע מינאריטעט האט זיך נאך א לענגערע צייט געהאלטען ביי דער פרייהייט ביז זי איז איינגענומען געווארען פון די אייראפעאישע רעגירונגען. נאר איינציגע אראבישע שבטים, וועלכע וואנדערען איבער די שטרעקעס פון זייער אפשטאם־לאנד, האלטען זיך נאך אומאפהענגיג ביז אויפ'ן היינטיגען טאג.

די אראבישע הערשאפט האט אין איהר שטארקייט און אין דער טיפקייט פון איהר ווירקונג פיל איבערגעשטיגען די גריכישע און רוימישע הערשאפטען, וואס זיינען געווען פאר איהר און האבען איבערגעלאזט א שפור אין דער געשיכטע. מיט איינס זיינען זיי גלייך: די אראבישע הערשאפט האט, ווי די גריכישע און די רוימישע, באזיגט די גאנצע וועלט ניט בלויז מיט דער שווערד און מיט'ן שפיז, נאר אויך מיט איהרע אינסטיטוציעס, שפראך, זיטען און אין א גרויסער מאס אויך מיט דעם, וואס זי האט ארויפגעצוואונגען אויף די אונטערגעיאכטע פעלקער איהר רעליגיע. איבערהויפט האבען די אראבער אין דער הינזיכט פון ארויפצווינגען זייער רעליגיע און שפראך פיל איבערגעשטיגען די פריהעריגע באהערשער פון דער וועלט, די גריכען און די רוימער. עס איז שווער צו זאגען, צי עס איז אמת די קריסטליכע לעגענדע, וואס דערצעהלט, אז די אראבער, די עראבערער פון סיריע און ארץ־ישראל, האבען זיך דערוועקט צו רעדען מיט זייערע קינדער גריכיש, אבער עס איז א פאקט, אז די אראבישע שפראך האט מיט א מערקווירדיגער שנעלקייט באהערשט די עראבערטע לענדער און האט געמאכט פארגעסען אלע סעמיטישע שפראכען ווי אראמיש, סיריש און די העברעאיש־כנעניישע שפראך, וועלכע איז געווען די אומגאנגס־שפראך ביי א גרויסען טייל אידען, ביי די כנענים און די מייסטע פעלקער פון צפון־אפריקא און די אינזלען. און אזוי אויך האט די אראבישע שפראך פארמעקט די שפורען פון גריכיש און רוימיש, אזוי אז עס איז אפילו קיין געדעכעניש ניט געבליבען פון זיי אין די לענדער פון דער אראבישער הערשאפט. אראביש איז געווארען די איינציגע הערשערין אין איהרע גרעניצען, אין מעסאפאטאמיע און אין סיריע, אין ארץ־ישראל און אין מצרים, אין טונים און אין אלזשיר און אין א גרויסען טייל פון מאראקא. סיי די מוסולמענער, סיי די קריסטען, די אידען און די פעלקער און ראסען, וועלכע האבען געטראגען אויף זיך דעם אראבישען יאך און זיך

www.libtool.com.cn

איינגעלעבט מיט דער אראבישער שפראך, האבען דאך ניט אויפגעגעבען זייערע אנדערע נאציאנאלע אייגענשאפטען און האבען פארטגעזעצט זייער עקזיסטענץ אלס באזונדערע פעלקער און באזונדערע לענדער ביז׳ן הייניגען טאג. און טאקע צוליב דעם, וואס די אראבישע שפראך האט זיך אזוי פארשפרייט, קען מען ניט רעדען וועגען איין אראבישען פאלק אין די גרעניצען וואו עס הערשט די אראבישע קולטור, פונקט ווי מען קען ניט רעכענען פאר איין פאלק גרויס־בריטאניע מיט אלע איהרע קאלאניעס, וואו די איינוואוינער האבען זיך צוגעוועהנט צו דער ענגלישער שפראך און האבען פארגעסען זייערע אייגענע שפראכען; פונקט ווי מען קען ניט רעכענען פאר איין שפאניש פאלק די אלע דרום־אמעריקאנישע רעפובליקען, וואס זיינען צוזאמענגעשטעלט פון פארשיידענע ראסען, כאטש די שפאנישע שפראך איז די איינציגע, וואס הערשט אין זיי; פונקט ווי מען קען ניט רעכענען פאר קיין טערקען די ארמענישע קאלאניעס און די יעניגע אנאטאלישע גריכען, וואס האבען אין פארלויף פון דורות אויפגעהערט צו רעדען זייערע אייגענע שפראכען און באנוצען די שפראך פון זייערע ערָאבערער, די סאלדזשוקען.

איך וויל ניט פארקלענערען די באדייטונג פון דער אראבישער ראסע, אדער פון די פעלקער, וואס רעדען אראביש. אזא געדאנק איז אינגאנצען ווייט פון מיר. פארקעהרט, איך דערלאז פונ׳ם אנפאנג אן די מעגליכקייט, אז יעדער לאנד און פאלק באזונדער זאל זיך אנטוויקלען אויפ׳ן אייגענעם שטייגער, אבער אויפ׳ן גרונט פון די פריהער אויסגערעכענטע פאקטען לייקען איך אבסאלוט, אז ס׳איז מעגליך א פאן־אראבישע באוועגונג, ווארים זי האט ניט קיין סאציאלע, נאציאנאלע, עקאנאמישען אדער פאליטישען באזיס אונטער איהרע פיס.

די פעלקער, וואס רעדען אראביש, זיינען פארבונדען צווישען זיך ביז א געוויסער מאס אין זייער פארגאנגענהייט, אבער דער בונד ווערט אין דער געגענווארט אלץ שוואכער און שוואכער. און יעדער, וואס איז באקאנט מיט דער אראבישער פראגע, וועט געצוואונגען זיין צוצוגעבען, אז עס איז נישטא קיין געמיינזאמעס צווישען דער נאציאנאלער באוועגונג אין מצרים און דער נאציאנאלער באוועגונג אין די לבנון־בערג און די אינטערעסען פון די רעוואלוציאנערען פונ׳ם לבנון זיינען גאר

www.libtool.com.cn

ניט דיזעלבע, וואס די אינטערעסען פון די מוסולמאנישע סיריער און די דמשק'ער פאליטיקער. דער קאמף פון די עגיפטישע אראבער פאר זעלבסטשטענדיגקייט האט קיינמאל ניט באגעגנט קיין ווירקליכע קרעפטיגע שטיצע ביי די איינוואוינער פונ'ם לבנון און אויך ניט ביי די סירי'ער און די חאדזשאזען. פארקעהרט, די עגיפטישע אראבער האבען זיך געבונטעוועט און זייער גאנצער קאמף מיט דער ענגלי'שער אקופאציע איז געווען פאר א פאראייניגונג מיט טערקיי, אין דער צייט וואס די באוועגונג פאר זעלבסטשטענדיגקייט אויפ'ן לבנון איז צו באפרייען זיך פון טערקיי, און ווען ענגלאנד באקעמפט און וויל דערשטיקען די עגיפטישע נאציאנאלע אויפלעבונג, שטיצט זי צוזאמען מיט פראנקרייך די רעוואלוציאנערען פונ'ם לבנון. און אויך דער כאדזשאאישער אויפשטאנד האט זיך געשטיצט אויף ענגלאנד. עס איז גענוג באקאנט די געגנערשאפט פון די סירישע איינוואוינער און די דאמאסקיאנער צו דער „בעדואינישער" הערשאפט, די כאדזשאנער, וועלכע האט ווירקליך פיל געשטערט אין דער עקאנאמישער אנטוויקלונג פון סיריע. און עס איז איבעריג צו דערצעהלען, אז עס איז ניטא קיין ארגאנישער צוזאמענבונד צווישען סיריע און מעסאפאטאמיע, פונקט ווי עס איז ניטא קיין צוזאמענבונד צווישען עגיפטען און די אראבישע מערב־לענדער אלזשיר און מאראקא, ניט קוקענדיג אויף דער שפראך און די רעשטלאך פון דער שותפות'דיגער קולטור, וואס האט אין דער פארגאנגענהייט געהערשט אין די אויבענדערמאנטע לענדער.

און אויך די באזונדערע פארבינדונגען צווישען סיריע און ארץ־ישראל האבען זיך ניט אויף וואס צו האלטען.

אין עטנאגראפישער און היסטארישער הינזיכט האבען די לבנון בערג און דער חרמון געדינט אלס די גרעניץ פון ארץ־ישראל און די איינוואוינער פון יענער זייט לבנון האבען זיך אונטערשיידט פון די איינוואוינער פון ארץ־ישראל אין אלצדינג, אין זייער שפראך און אין דער ארדענונג פון לאנד. אזוי איז עס געווען אין משך פון די טויזענטער יאהרען, וואס דער העברעאישער שטאם האט געהערשט אין לאנד. אונטער דער הערשאפט פון די אראבער און די טערקען איז דאס לאנד צוטיילט געווארען אויף אדמיניסטראטיווע טיילען און באזונדערע לענדער, וועלכע זיינען געשטאנען אונטער דער הערשאפט פון דמשק, באגדאד, מצרים

www.libtool.com.cn

און קאנסטאנטינאפאל. אבער עטנאגראפיש איז נאך אלץ געבליבען דער פריהערדיגער אונטערשייד צווישען די איינוואוינער פון ארץ־ישראל און פון סיריע. דאס אינדוסטריעלע לעבען איז נאך ניט אנטוויקעלט אין די דאזיגע לענדער און וואס אנבאלאנגט דעם האנדעל הענגט אונזער ארץ־ישראל מיט איהר אייגענעם ברעג ניט אפ פון ביירוט און דער מזרח־טייל פון לאנד קען צושטעלען ברויט ניט נאר פאר׳ן גאנצען לאנד, נאר אויך פאר עקספארט. און ווען ניט די פארפלאנטענישען און די צייטווייליגע אמביציעס, וואלט דער געדאנק וועגען פאראייניגען ארץ־ישראל מיט סיריע קיינמאל ניט געקענט דערוועקט ווערען, ווי מיר וועלען זעהן ווייטער.

.2

פון דער אלגעמיינן אראבישער פראגע וועלען מיר איצט איבערגעהן צו דער פאלעסטינאר אראבישער באוועגונג. די אראבישע באוועגונג אין אונזער לאנד טראגט זיך ניט ארום מיט׳ן פאן־אראבישען, אדער פאן־מוסולמענישען געדאנק. דערפאר אבער האט זי די ערשטע אויפגעהויבען דעם קאמף פאר א פאראייניגטער סיריע און האט פראקלאמירט דעם לאזונג „פאלעסטינא זאל געהערען צו דרום־סיריע“. אונטער דער דאזיגער פאן האבען דאס לעצטע יאהר געארבייט די נאציאנאלע ארגאניזאציעס „אסלאמיא מאסיכיא“, „נאד אלאראבי“ און „מונטאדא אלאראבי“ און פייזאל, דער קעניג פון דמשק, איז פון זיי אלע אנגערופען געווארען אלס דער קעניג פון דער פאראייניגטער סיריע־ארץ־ישראל. זיין בילד האט מען געטראגען אויף די נאציאנאלע דעמאנסטראציעס פון פאר־א־יאהרען, וועלכע זיינען געוועזען ווי א מין פארבארייטונג צו דעם בלוטיגען פאגראם אין ירושלים אין פסח תר״פ.

די דאזיגע פאליטישע לאזונג פון א „פאראייניגטער סיריע“ האט ניט, ווי מיר האבען שוין פריהער קלאר געמאכט, קיין שום ממשות׳דיגעווארצלען. כל זמן פייזאל איז געוועזען שטארק, איז דער אמת׳ער טייטש פון דעם לאזונג געוועזען: ארץ־ישראל זאל זיך באהעפטען מיט דער מוסולמענישער הערשאפט אין דמשק. אט דער געדאנק האט געקענט געפינען אנהענגער צווישען די עפענדים און די אריסטאקראטישע אראבער פון ארץ־ישראל, כאטש ער האט ניט געקענט אויפפלאמען די קריסטליכע אראבער, וועלכע

www.libtool.com.cn

האבען שוין געגוג פארזוכט דעם טעם פון א מוסולמאנישער הערשאפט אונטער טערקיי. און אין אמת'ען האט פייזאל'ס ממשלה איבערגענומען אלע צרה'דיגע זייטען פונ'ם טערקישען רעזשים. אבער זינט פראנקרייך האט זיך געשטארקט אין צפון, האט זיך אינגאנצען געענדערט דער באגריף פונ'ם לאזונג „א פאראייניגטע סיריע". איצט מיינט שוין דער רוף „א פאראייניגטע סיריע", אז ארץ־ישראל זאל באהעפט ווערען צו דעם טייל פון סיריע, איבער וועלכע פראנקרייך הערשט. אזא ענדערונג איז ניט נאר וואס זי קען ניט צופרידענשטעלען די עלעמענטען, וואס זיינען פאראינטערעסירט אין דעם, אז דאס לאנד זאל זיך פאראייניגען מיט דער מוסולמאנישער דמשק, נאר פארקעהרט, זיי באגרייפען גאך, אז דאס וואלט פאר זיי געמיינט אריינצופאלען אין אן אנדער צרה. און דערפאר איז, אויסער א קליינעם טייל פון לאטיינישע קריסטען, וועלכע זעהען אין פראנקרייכ'ס הערשאפט א מעגליכקייט צו שטייגען אין מאכט (ווי עס איז דער פאל אין ביירוט און אין צפון־זייט פון ארץ־ישראל), גישטא קיין איין באדייטענדע שיכטע פון די ארץ־ישראל'דיגע אראבער, וואס זאל זיין פאראינטערעסירט אין דער פאראייניגונג פונ'ם לאנד מיט דער פראנצויזישער סיריע.

פון אלע אורזאכען, וואס האבען ארויסגערופען דעם דאזיגען לאזונג, איז געבליבען נאר די איינציגע: די געגנערשאפט צו דער אידישער באוועגונג אין ארץ־ישראל און די געגנערשאפט צו דער רעגירונג, וועלכע האט אנערקענט ארץ־ישראל אלס א אידיש היימלאנד. אט די געגנערשאפט ציהט זיך ווי א רויטער פאדעם דורך די אלע „נאציאנאלע" ארגאניזאציעס און אין דער „נאציאנאלער" פרעסע. אבער די געגנערשאפט איז אין איהר גרונט ניט קיין נאציאנאלע, דאס הייסט א געגנערשאפט וואס קומט פונ'ם גאנצען פאלק, נאר פון איינציגע שיכטען, וואס האבען ספעציעלע אינטערעסען צו זיין געגען א אידישער איינוואדערונג און געגען א אידישען ארבייטער־ישוב אין ארץ־ישראל, ווי מיר וועלען ווייטער דערקלערען.

און דערפאר קומט אויס, אז כל זמן די דאזיגע געגנערשאפט שטיצט זיך אויף דרויסענדיגע כחות, וועלכע שטארקען איהרע הענט, קען זי אויף א מאמענט גובר זיין די אלע ווידערשפרוכען און דיפערענצירונגען וואס זייגען דא צווישען די קריסטליכע און מוסולמאנישע אראבער און

www.libtool.com.cn

זי קען אויך פאַרגעסען די מיינונגס־פאַרשיידענהייטען און די אויבענדערמאָנטע נייגונגען, אָבער אין דעם מאָמענט וואָס די דרויסענדיגע האָפענונג ווערט אָפּגעשוואַכט, שווימען באַלד ארויס די סתירות, וואָס זיינען טיף איינגעוואָרצעלט אין די צוויי גענגערשע שיכטען, דער ציהט אהער און דער ציהט אהין און דער גאַנצער אידעאַל פון א „פאַראייניגטער סיריע" צוגעהט זיך ווי רויך.

דאָס בטל מאַכען די דמשק׳ער זעלבסטשטענדיגע רעגירונג און דער פאַקט, וואָס סיריע שטעהט איצט אונטער פראַנקרייך, האָבען געבראַכט צו דעם, אַז די פאָדערונג פאַר א „פאַראייניגטער סיריע" האָט פאַרלאָרען איהר גאַנצע באַדייטונג און דעם צויבער, וואָס האָט אויפגעפלאַמט די אַראַבער אין פאַרלויף פון צוויי יאָהר. איצט איז די דאָזיגע פאָדערונג אינגאַנצען פאַרגעסען געוואָרען און אויפ׳ן חיפה׳ר קאָנגרעס איז זי אפילו ניט ארויפגעבראַכט געוואָרען אויפ׳ן טאָג־אָרדענונג. אָבער מיר האָבען ניט ארויסגעריסען און ווילען ניט אַרויסרייסען פון אונזערע הערצער דעם זכרון פון אָט דער פאָדערונג, וועלכע איז אונטערגעשריבען געוואָרען מיט אונזער בלוט. און צוקוקענדיג זיך איצט צו איהר גסיסה און איהר פריצייטיגען טויט, ווערלען מיר דערווייל לערנען זיך פאַרשטעהען דעם אמת׳ען אינערליכען מיין פון אָט דער באַוועגונג.

אָנשטאָט דעם רוף פאַר א פאַראייניגטער סיריע, איז איצט אַרויפגעשוואומען א נייע מעהר רעאַלע פאָדערונג, אָבער א ווייניגער קלאָרע און פאַרענדיגטע — א פאָדערונג פאַר אינערליכער אויטאָנאָמיע. מעהר רעאַל איז די פאָדערונג, ווייל זי אנערקענט ארץ־ישראל אַלס א לאַנד פאַר זיך, אָהן א שום צוזאַמענבונד מיט סיריע. אָבער צו דערזעלבער צייט איז די פאָדערונג פון אינערליכער אויטאָנאָמיע ניט קלאָר, ווייל זי האָט ניט פעסטגעשטעלט דעם אופן ווי אזוי די זעלבסט־פאַרוואַלטונג זאָל אַוועקשטעלען די לאָקאַלע רעגירונג. צי זי מיינט אינגאַנצען אַראָפּצוּוואַרפען פון זיך די ענגלישע ממשלה און פון דער פעלקער־ליג, אין וועמעס נאָמען די ענגלישע רעגירונג הערשט, אָדער עס מיינט ניט מעהר ווי דאָס, אַז אַלע העכערע שטעלען זאָלען איבערגעגעבען ווערען צו די לאַנד־איינוואוינער (ווי די פאָדערונג איז אויסגעדריקט געוואָרען פון איינעם פון די רעגירונגסראַטגעבער), ניט באַפרייענדיג זיך אין גרונט פון דער בריטישער הערשאַפט, פונ׳ם מאַנדאַט.

www.libtool.com.cn

און דאַ פאָדערט זיך אַ קליינע באַמערקונג. צי די פאָדערונג פאַר אויטאָנאָמיע איז שוין אַ שטענדיגע, אַן אָנגענומענע, אָדער בלויז אַ נאָכגעבונג אויף דערווייל איז נאָך אַ גרויסער ספק. אָבער ווי עס זאָל ניט זיין, איז עס אַ געוויסער שריט פאָרווערטס. אַרויסגעהענדיג פון דעם שטאַנדפּונקט קען שוין געשאַפען ווערען אַ וועג ווי צוזאַמענצוּ־אַרבייטען מיט די אידען און אויך מיט די ציוניסטען. די פאָדערונג, אַז די צפון־גרעניצען זאָלען צוריקגעגעבען ווערען צו ארץ־ישראל, איז נאָר איין איינציגער ביישפּיל פון די געמיינזאַמע פאָדערונגען, אָדער פון אַזעלכע פאָדערונגען, וואָס ק אָ נ ע ן ווייניגסטענס, אַרויסגעשטעלט ווערען געמיינשאַפטליך פון די ציוניסטען און די אַראַבישע נאַציאָנאַליס־טען אין ארץ־ישראל.

.3

איצט וועלען מיר איבערגעהן צו דער אַראַבישער באַוועגונג, וועלכע קאָנצענטרירט זיך אַרום דעם דריטען אַראַבישען קאָנגרעס, וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין חיפה דעם 13טען דעצעמבער, 1920, ב׳ טבת תרפ״א.

קודם עטליכע ווערטער וועגען זיין צוזאַמענשטעלונג. פון די 36 דעלעגאַטען, וואָס האָבען אַנטיילגענומען אין דעם קאָנגרעס, זיינען 16 געוועזען פון חיפה און 20 פון אַנדערע שטעט: פון יפו, ירושלים, עזה, שכם, עכו און דזשינען. פון די דערפער זיינען קיין פאָרשטעהער ניט געוועזען. צווישען די פאַרזאַמעלטע זיינען געוועזען די רייכסטע פאַמי־ליעס, ווי די פאַמיליע חוסיין פון ירושלים, וועלכע באַזיצען 50 טויזענט דונאַם לאַנד; די פאַמיליע עבד־אלהאדי, פון שכם־דזשינען, וואָס באַ־זיצען 60 טויזענט דונאַם לאַנד א. ד. ג. דער פאָרזיצער איז געוועזען מוזאַ־קייזם־פּאַשאַ חוסיין. די איבעריגע זיינען געווען: 2 דאָקטוי־רים, הרייי רעדאַקטאָרען — פון׳ם „כרמל“, דעם „אקצע“ און דעם „מראת אלשרק“ — און איינִיגע גייסטליכע באַאַמטע.

וואָס אַנבאַלאַנגט די פאָדערונגען אַליין, זיינען זיי כמעט אַלע געווען נעגאַטיווע און האָבען אויסגעדריקט אַ שטאַרקע געגנערשאַפט צום אידי־שען ישוב אין ארץ־ישראל. די איינציגע פּאָזיטיווע פאָדערונג, וואָס אין אויסגעשטעלט געוואָרען פון׳ם קאָנגרעס, איז פאַר אַן אויטאָנאָמיע,

www.libtool.com.cn

וואָס זאָל זיין פאַראַנטוואָרטליך פאַר׳ן אָרטיגען פּאַרלאַמענט. אָבער אויך די פאָדערונג האָט אין זיך פיל נעגאַטיוועס, ווייל זי באַרויבט די רעכטען פון אַלע איינוואוינער, וואָס רעדען ניט קיין אַראַביש, און מאַכט אַן אויסנאַם מיט די אַלע איינזידלער, וועלכע האָבען זיך אָבער שוין אין לאַנד באַזעצט אָדער דאַרפען זיך ערשט באַזעצען. עס איז דאָ אַ בפירושער פונקט, אַז דער ארץ־ישראל׳דיגער פּאַרלאַמענט זאָל אויסגעוועהלט ווערען בלויז פון די איינוואוינער, וואָס רעדען ערשטענס אַראַביש און צווייטענס, וואָס האָבען זיך באַזעצט אין לאַנד פאַר דער מלחמה.

צוויי פּאַראַגראַפען ווערען אָפּגעגעבען אויף צו פּראָטעסטירען געגען דער ארץ־ישראל מאַכט דערפאַר, וואָס זי האָט אַרויסגעגעבען געזעצען אין לאַנד, ניט אָנפרעגענדיג זיך ביי קיין שום געזעצגעבערישער קערפּערשאַפט און אויך דערפאַר וואָס עס איז באַשטימט געוואָרען אַ רעגירונגס־ראַט, ניט אויסגעוועהלט געוואָרען. די דאָזיגע צוויי פונקטען זיינען די איינציגע, וועלכע האָבען אַן אַלגעמיין־באַוואָסטע פּרינציפּיעלע באַדייטונג,ביידע ווערען אָבער פאַרטרונקען אינ׳ם ים פון געגנערשע, פיינדליכע רעזאָלוציעס געגען די אידען.

דער חיפה׳ר קאָנגרעס פּראָטעסטירט געגען דער ארץ־ישראל רעגירונג פאַרוואָס זי האָט אנערקענט די ארץ־ישראל קאָמיסיע (ועד הצירים), געגען דער ערלויבעניש וואָס איז געגעבען געוואָרען צו ציוניסטען איינצוואַנדערען אין לאַנד, און פאָדערט, אַז די אימיגראַציע זאָל אָפּגעשטעלט ווערען און דאָס רויטע צעטעל זאָל צוריק איינגעפיהרט ווערען; ער פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס די העברעאישע שפּראַך ווערט באַנוצט אַלס אָפיציעלע לאַנד־שפּראַך; ער באַשולדיגט די רעגירונג, אַז זי פאַרשווייגט דעם פאַקט, וואָס אין ארץ־ישראל ווערט געברויכט אַ אידישע פאָהן און פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס וויכטיגע רעגירונגס־שטעלעס זיינען איבערגעגעבען געוואָרען צו ציוניסטען.

די אַלע רעזאָלוציעס, וועלכע דערמאָהנען דורך אגב, בוכשטעבליך די שנאה פון בהא־אלדין, דזשעמאַל־פּאַשאַ׳ס סעקרעטאַר, זיינען אָפּט געצילט געגען די עלעמענטאַרע אידישע אינטערעסען, געגען די אידען אַלס מענשען און אַלס פאָלק. אָבער איבערהויפּט אינטערעסאַנט איז די לעצטע רעזאָלוציע, וועלכע לויטעט: „פּאַלעסטינא איז אַ הייליג לאַנד ביי די קריסטען און די מוסולמענער און עס

www.libtool.com.cn

איז דארום ניט מעגליך די העברעע רעגירונגס־שטעלעס צו געבען צו ווערען עס איז אויסער צו מוסולמענער און קריסטען". די דאזיגע רע־זאלוציע אנטפלעקט דעם סוד פון די באהאלטענע בייזוויליגקייטען פון די חיפה׳ר „קאנגרעסיסטען", וועלכע זעגלען אין נאמען פון נאציאנאלער פרייהייט און ווילען מיט אומפארשעהמטער חוצפה בארויבען די אידען אפילו פון די עלעמענטארע מענשליכע און נאציאנאלע רעכט, וואס זיי האבען געהאט דורות־לאנג אפילו אונטער דער טערקישער הערשאפט.

נאך מעהר בולט׳ער וועט ווערען דער הויפט־ציעל זייערער — די אידען־פיינדשאפט — ווען מיר וועלען זיך דערמאנען אין דעם דאקומענט, וואס דער קאנגרעס האט געשיקט צו דער פעלקער־ליג, אין וועלכען עס ווערט אויסגעגאסען פיל גאל און ביטערקייט געגען דער אידישער איינ־וואנדערונג און עס ווערט גע׳מסר׳ט אויף די אידען, אז זיי ברייגען אריין דעם באלשעוויזם אין לאנד.

אבער דער אמת׳ער געזעלשאפטליכער מהות פון דער דאזיגער באַ־וועגונג, וואס האט באקומען איהר אויסדרוק אויפ׳ן חיפה׳ר קאנגרעס, וועט אונז קלאר ווערען ווען מיר וועלען צוגלידערען די דאזיגע פרינצי־פיעלע רעזאלוציעס, מ׳שטיינס געזאגט, וועלכע מיר האבען אויבען דער־מאנט.

די געגנערשאפט צו די געזעצען, וואס די רעגירונג האט ארויס־געגעבען, ניט אנפרעגענדיג זיך ביים פאלק, איז אין גרונט געצילט געגען באפעהל, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען אין סעפטעמבער, 1920, וועגען דעם פארקויף פון אומבאוועגליכע גיטער, און געגען אט דעם באפעהל האבען זיי פראטעסטירט אי אין די צייטונגען, אי אויפ׳ן דער־מאנטען קאנגרעס. דאס דאזיגע געזעץ האט, צווישען אנדערע פונקטען, אויך דריי באגרעניצונגען, וואס זיינען געצילט צו באשיצען די אינטע־רעסען פון די פאלאכען, די ערד־ארבייטער און די דאזיגע דריי פונקטען האבען ארויסגערופען דעם גרעסטען צארן פון די רייכע ערד־באזיצער און די באדען־ספעקוליאנטען. דער פונקט ב׳ פונ׳ם זעקסטען פאראגראף לויטעט, אז נאך דעם געזעץ קען קיינער ניט קויפען קיין באדען, וועלכער איז גינסטיג פארזייהט צו ווערען, מעהר פון 300 דונאם, אדער וואס קאסט מעהר פון 3000 עגיפטישע לירעס. און דער צווייטער פונקט (פונקט ג׳ פונ׳ם דערמאנטען פאראגראף) פארפליכטעט דעם באדען־קויפער

www.libtool.com.cn

צו באארבייטען, אדער פארצובארייטען דעם באדען **אליין** און טאקע באלד. אלס א צוגאב נאך מאכט קלאר דאס דערמאנטע געזעץ אז די רעגירונג קען ניט גוטהייסען די מכירה פון באדען. אויב זי געפינט אויס, אז דעם פארקויפער, אדער דעם ארענדאטאר, איז ניט געבליבען גענוג ערד, אז ער זאל זיך קענען שפייזען אליין און זיין הויז־געזינד.

לויט דעם געזעץ ווערען באשיצט די **אינטערעסען פונ׳ם פאלאך, אדער דעם קלענערען פויער, וועלכער באארבייט אליין די ערד** גענען די עקספלואטאציע־אפעטיטען פון די רייכע גוט־באזיצער, די עפענדים, ביי וועמען דער פאלאך נעהמט אין ארענדע באדען. דורך דעם געזעץ קומט אויך אויס, אז די קאלאניזאציע אין דער פארם פון אייגענער ארבייט און באזעצונג באקומט די אויבערהאנט איבער דער ספעקולאציע און עקספלואטאציע.

די געגנערשאפט פון די אראבישע „נאציאנאליסטען" צו אט דעם געזעץ רייסט אראפ דעם שלייער פון דער באוועגונג און אנטפלעקט איהר אמת׳ע צורה. און מיר זעהען, אז ניט נאר איז זי אן אנטי־אידישע, נאר אויך א רעאקציאנערע, ווייל זי וויל נאר שיצען די אינטערעסען פון די עפענדים און די ספעקולאנטען און איז געגען די עלעמענטארע אינטערעסען פונ׳ם ארבייטער־קלאס.

און אין דער היגזיכט איז די באוועגונג אין איהר איצטיגער פארם געזונקען און געפאלען אין פארגלייך מיט דער באוועגונג פון פאר דער מלחמה. דאן, ווען עס איז ערשינען „די געהיימע פראגע", האט זי זיך פאר אונז אנטפלעקט אין א מעהר פראגרעסיווער צורה: דאמאלסט האט זיך גערעדט וועגען דעם באגזל׳טען פאלאך, אין וועמעס אומגליקליך לעבען עס זיינען שולדיג ניט נאר די עפענדים, נאר אויך די קאלאניזאטארען. מיט׳ן געדאנק פון נאציאנאלער באפרייאונג און דער באפרייאונג פון די פאלאכען האבען זיך ארומגעטראגען די אראבישע סטודענטען אין דער שווייץ און אין פראנקרייך, און זייער רוף האט געפונען א געוויסען אפקלאנג אויך צווישען אידען. איצט אבער איז קלאר געווארען די אמת׳ע צורה פון אט דער „פרייהייטס באוועגונג", וואס איהר גאנצער אינהאלט איז גענומען געווארען פון בהא־אלדין און איהר גאנצע שטרעבונג איז צו פארשקלאפען די פאלאכען און די ארבייטער צו די רייכע גוט־באזיצער.

www.libtool.com.cn

.4

ביז איצט האָבען מיר קלאָר געמאַכט די אמת׳ע צורה פון דער אראַבישער באַוועגונג לויט די פאָדערונגען, וואָס זיינען אויסגעדריקט געוואָרען אין די צייטונגען און לויט די רעזאָלוציעס פונ׳ם חיפהער קאָנגרעס. אַנאַליזירענדיג די פאָדערונגען, האָבען מיר שוין געזעהן דעם געדאַנקען־צוזאַמענבונד, וואָס איז דאָ צווישען דער דאָזיגער באַוועגונג און די העכערע קלאַסען אין ארץ־ישראל. אום אָבער צו פאַרשטעהן אָט דעם צוזאַמענבונד מעהר גרינטליכער, דאַרפען מיר זיך א ביסעל לענגער אָפּשטעלען אויף זיין עקאָנאָמישען צוזאַמענשטעל, אויף זיין ראַסען־ און נאַציאָנאַליטעטען־גרונט.

די אַלגעמיינע צאָהל פון די ארץ־ישראל׳דיגע איינוואוינער איז ניט פעסטגעשטעלט געוואָרען דורך א פינקטליכער פאָלקס־צעהלונג און די אָפיציעלע ציפערען פון דער צייט, ווען די טערקען האָבען געהערשט, ליידען פון דעם, וואָס זיי זיינען צופיעל, אָדער צו ווייניג. אומגעפעהר דאַרף די צאָהל פון די איינוואוינער אין ארץ־ישראל זיין איין מיליאָן מיט 60 טויזענט נפשות. דאָס איז פאַר ביידע טיילען פון לאַנד: פאַר׳ן מזרח און מערב פון ארץ־ישראל. נאָך דער השערה דאַרף דער מערב ארץ־ישראל האָבען, אין די גרעניצען וואָס זיינען לעצטענס פאַרעפענטליכט געוואָרען, אַרום 700 טויזענט, אָדער 720 טויזענט איינוואוינער.

לויט דער באַשעפטיגונג און דעם אופן פון לעבען ווערען די איינגעבוירענע איינגעטיילט אויף וואַנדערענדע בעדואינער און אויף הייזער־באַוואוינער, די לעצטע ווערען נאָך צוטיילט אויף דאָרפישע און שטאָטישע איינוואוינער. די דאָזיגע איינטיילונג איז ניט קיין פאָלקאָמע קלאַסען־איינטיילונג, ווי עס ווערט פאַרשטאַנען אין אייראָפּא. די שטאָטישע און די דאָרפישע איינוואוינער און אויך די בעדואינער זיינען ניט קיין קלאַסען. מיר וועלען זיי רופען גלאַט טיילען. דער ערד־אַרבייטער טייל ווערט אין דעם זין צוטיילט אויף עפענדים, רייכע גוט־באַזיצער, און אויף פאַלאַכען, וועלכע זיינען אויך פון פאַרשיידענע ריכטונגען: פאַלאַכען וואָס פיהרען א מין קאָמוניסטיש לעבען עהנליך אויף דער רוסישער „אָבשטשינאַ“; פאַלאַכען וואָס זיינען זעלבסטשטענדיג; אַזעלכע, וואָס וואוינען אויף דער ערד פון די עפענדים, און פאַלאַכען וואָס געהען אַרבייטען אויפ׳ן טאָג. די באַציהונגען צווישען די אַרבײ־

www.libtool.com.cn

טער־פאלאכען און די עפענדים זיינען מעהר ענליך צו די קלאסען באציהונגען אין מאדערנעם באגריף.

די שטאטישע איינוואוינער פון זייער זייט האבען אויך צווישען זיך פארשיידענע באשטאנדען. צווישען זיי זיינען דא רייכע גוט־באזיצער עפענדים, וועלכע שטאמען מייסטענס אפ פון „אריסטאקראטישע“ פאמיליעס און זיי פארנעהמען רעגירונגס־עמטער און פארשיידענע גייסטליכע שטעלעס. אין די קליינע שטעטלאך לעבען אויך פאלאכען און פארנעהמען זיך מיט ערד־ארבייט ווי זייערע ברידער אויפ׳ן דארף. די גרויסע שטעט פארמאגען אויך פיל קרעמער, סוחרים, מעקלערס, ספעקולאנטען, פאבליים און פיל ארבייטער ניט קיין פאבליים. און כאטש אין לאנד איז נישטא קיין אנטוויקעלטע אינדוסטריע, איז שוין דאך צו באמערקען א קלאסען־פאנאנדערטיילונג צווישען די ארבייטס־געבער און די ארבייטער.

וואס אנבאלאנגט די בעדואינער, לעבען זיי משפחות־ווייז אין „האריגע הייזער“, דאס מיינט אין געצעלטען פון וואל, און זיי שפייזען זיך פון פאשען שאף און קעמלען און אויך פון ערד־ארבייט און פון מלחמות און פרייען רויב. זיי לעבען שטענדיג אין איינג אפגעגרעניצטע גרופען און די אייביגע געפארען, וואס לויערען אויף זיי, און די אומאויפהערליכע מלחמות פאראייניגען די מענשען פון יעדען שבט באזונדער אין איין קלאס געגען דעם געמיינזאמען פיינט — געגען דער רעגירונג, געגען די מענשען פון ישוב און געגען די אנדערע שבטים, מיט וועמען זיי פיהרען מלחמה. דערפאר איז נישטא ביי די בעדואינער פון איין שבט אדער פון איין משפחה קיין קלאסען־פאנאנדערטיילונג ווי צווישען די מענשען פון ישוב, כאטש צווישען זיי איז אויך נישטא קיין פאלקאמענע עקאנאמישע גלייכהייט, אבער דער ארימער מישט זיך אוים מיט׳ן רייכען.

די צאהל פון די בעדואינער אין די ארץ־ישראל׳דיגע גרעניצען דערגרייכט ביז 150 טויזענט, אדער אפשר נאך מעהר און דאס מאכט אוים ארום 14 פראצענט פון אלע איינוואוינער. אין די מערב־גרעניצען פון ארץ־ישראל דערגרייכט זייער צאהל ביז ארום 60 טויזענט, אדער נאהענט צו אכט און א האלב פראצענט פון אלע באוואוינער פון יענעם טייל לאנד. א טייל פון די בעדואינער וואנדערט רעגעלמעסיג פון דער אראבישער מדבר צום עבר הירדן און צוריק, ווי למשל דער שטארקסטער

www.libtool.com.cn

שבט אנזע, וועלכער איז צוטיילט אויף פיער משפחות: ולד־עלי, חזנה, רואלה און בישר. אן אנדער טייל פאשעט די שאף אויף באשטימטע פלעצער ווי די בני־צחר אין מואב, די עומרני — אין „עור" (עמק הירדן) און די אנדערע שבטים, וואס וואנדערען אום אויפ'ן מזרח־זייט, אינ'ם לבנון־טאל און אויפ'ן חורן. די בעדואינישע שבטים פיהרען מייסטענס צווישען זיך בלוטיגע מלחמות און האבען בלוט־חשבונות איינע מיט די אנדערע. די דאזיגע מלחמות ציהען זיך אפט גאנצע דורות (אזוי, למשל, די מלחמה צווישען קייסען און די ימינים, וועלכע האט ניט אויפגעהערט אין משך פון הונדערטער יאהרען). לויט זייער אפשטאמונג זיינען די בעדואינער די איינציגע אין לאנד פון ריינעם אראבישען בלוט.

אויף די אנדערע אראבער, די פאלאכען און די שטאטישע, קען מען אזוינס ניט זאגען. זיי זיינען טאקע אראבער לויט זייער קולטור און זייער שפראך, אבער לויט זייער אפשטאם זיינען זיי צוזאמענגע־מישט פון פארשיידענע פעלקער. די אראבער, וועלכע האבען איינגענומען דאס לאנד, האבען ניט פארטיליגט דעם פריהערדיגען ישוב, און האבען זיך ניט פארנומען מיט קאלאניזאציע. זיי האבען נאר פארכאפט דעם באדען און האבען ארויפגעלעגט א צינז אויף די איינוואוינער. די פא־לאכען זיינען דערפאר אן אפשטאם פון די פריהערדיגע פויערען, וועלכע זיינען פארבליבען אין לאנד נאך פון פאר דעם איסלאמס ערובערונג. אין דעם איז קיין שום ספק נישטא. די פראגע איז נאר וועגען דעם אפשטאם פון די פאלאכען פאר'ן איסלאם. און אויף דעם זיינען פאראן באווייזען, היסטארישע און עטנאגראפישע, אז דער דאזיגער אגריקול־טורעלער ישוב האט זיך געבילדעט אין זיין מערהייט פון אמאליגען אידי־שען אגריקולטורעלען ישוב *)

אמת איז אז דער דאזיגער ישוב האט אין זיך אן אויסמיש פון בלוט פון די פארשיידענע ערובערער פונ'ם לאנד, וועלכע האבען איבערגע־לאזט זייערע שפורען אין ארץ־ישראל. צווישען זיי געפינען זיך די ביזאנטען, די מאנגאלען, די סיריער און די בעדואינער און אויך אז

*) זעה דעם אויבענדערמאנטען ארץ־ישראל בוך, זייטען 37, 38, 819 ביז 826.

www.libtool.com.cn

איבערבלייבעכץ פון די פראנקען פון די קרייץ־צוגען. *אָבער דער פונדאַמענטאַלער טייל פונ׳ם איצטיגען ערד־אַרבייטער ישוב נעהמט זיך פון די פּאַלאַכען, די אידען און די שומרונים,* וועלכע זיינען פאַרבליבען אין לאַנד און זיינען קיינמאָל אין גלות אַליין ניט געגאַנגען. דאָס דאָזיגע „עם הארץ” איז אין משך פון דורות אָפּגעריסען געוואָרען פונ׳ם גאַנצען אידישען פאָלקס־אָרגאַניזם און נאָך די מלחמות און אויפשטאַנדען, וואָס האָבען זיך געצויגען 600 יאָהר און וואָס האָבען זיך שטענדיג געענדיגט מיט שחיטות און רויבערייען, איז עס סוף־כל־סוף אונטעריאָכט געוואָרען צו די באַזיגער און איז געוואָרען ביי זיי אַ צינז־צאָהלער. אין דער צייט פון דער קריסטליכער הערשאַפט האָט דאָס דאָזיגע פאָלק אָנגענומען, לפנים נאָר, די גריכישע רעליגיע, וועלכע איז געוואָרען די רעליגיע פון ארץ־ישראל אידער עמיר האָט דאָס לאַנד איינגענומען.

נאָך דער עראָבערונג האָבען זיי אָנגענומען דעם איסלאַם, וועלכער איז נאָך ביז היינטיגען טאָג ניט אריינגעדרונגען אין זיי און איז ביי זיי פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַ מיש־מאַש פון מוסולמאַנישע און קריסט־ליכע, אידישע און כנעני׳ישע מנהגים צוזאַמענגענומען.

די פּאַלאַכען זיינען אַלזאָ געווען די יעניגע, וועלכע האָבען זיך נאָכגעשלעפּט נאָך דער רעליגיע, וואָס איז אַרויפגעצוואונגען געוואָרען פון די עראָבערער און וועלכע זיינען מסוגל פאַרוואַנדעלט צו ווערען אין אַ באַזונדער פאָלק, אָדער מיטגעשלעפּט צו ווערען נאָך איינעם פון די פעלקער, וואָס האָט זיך אָפּגעשטעלט אין ארץ־ישראל אין פאַרלויף פון דער פעלקער־דיפערענציע, וואָס האָט זיך אָנגעפאַנגען אין אונזערע טעג.

די פּאַלאַכען זיינען די מייסטע אין צאָהל אונ׳ם ארץ־ישראל׳דיגען ישוב. פון 720 טויזענט איינוואוינער פון מערב ארץ־ישראל וועט די צאָהל פון די פּאַלאַכען, די דאָרף־באַוואוינער, זיין אומגעפעהר אַרום 380 טויזענט.

דער ראַסען־צוזאַמענשטעל פון די שטאָטישע איינוואוינער איז אינ־גאַנצען פאַרשיידען פונ׳ם פּאַלאַכישען. די מייסטע פון די אַראַבישע זינגער האָבען זיך באַזעצט אין די גרויסע שטעט און האָבען אַרויפגעלייגט זייער שטעמפּעל אויף זיי. דערפאַר איז דער פּראָצענט פון אמת׳ער אַראַבישער אָפּשטאַמונג פיל גרעסער צווישען די שטאָטישע איינוואוינער

www.libtool.com.cn

ווי צווישען פאלאכישע. די צאהל פון די שטאטישע איינוואוינער פון מערב ארץ־ישראל איז ארום 320 טויזענט, וואס מאכט אוים 44 פראצענט פון אלע איינוואוינער פון לאנד. אבער דער שטאטישער עלעמענט איז ניט פון קיין איין גוף, נאר ער איז צוזאמענגעשטעלט פון פארשיידענע פעלקער, רעליגיעס און אפשטאמונגען.

דער אונטערשייד אין די קוועלען פון פרנסה און דעם ארט לעבען, וואס איז פאראן צווישען אויסגערעכענטע עלעמענטען, ברייננט צו א שטארקער עקאנאמישער פארשיידענקייט צווישען זיי, כאטש די פאר־שיידענקייט האט נאך ניט אנגענומען דאס אויסזעהן פון שארפער קלאס־סען־צעטיילונג וואס אין די אייראפעאישע לענדער. די בעדואינער, איבער־הויפט אויפ׳ן מזרח פונ׳ם ירדן, בארויבען דעם פאלאך אויף א סיסטע־מאטישען אופן און אפטמאל נעהמען זיי נאך ביי איהם א באשטימטען שטייער. די עפענדים, די גרויסע ערד־באזיצער, עקספלואטירען אויף א געזעצליכען אופן דעם פאלאך, וועלכער ארבייט ביי זיי אלס א קאנ־טראקטאר אדער אלס לוין־ארבייטער.

אין יהודה געהערט צו די פאלאכען 50 פראצענט פון דעם באדען, וואס האט בעלי־בתים, אין גליל — 20 און אין עבר הירדן — 15. דאס איז לויט דער אויסרעכענונג פון אוהאגן.

לויט דעם אפיציעלען באריכט פונ׳ם דמשק׳ער וואלים, וועלכער האט אונטער זיך דעם גאנצען עבר הירדן, געהערט 60 פראצענט פונ׳ם באדען פון יענער געגענט צו רייכע גוט־באזיצער, 25 פראצענט צו קלע־נערע און 15 פראצענט צו מיטעלע גוט־באזיצער. אין דעם געגענט פון עזה און באר־שבע זיינען פאראן אזעלכע גוט־באזיצער, וואס צו זיי געהערען 2 מיליאן דונאם לענדערייען, צווישען זיי זיינען דא 11 גוט־באזיצער מיט אריבער 100 טויזענט דונאם יעדער איינער און 7 וואס האבען פון 30 ביז 100 טויזענט דונאם. אין דער געגענט פון ירושלים־חברון זיינען פאראן 26 גרויסע גוט־באזיצער מיט 240 טויזענד דונאם לאנד, אין יפו׳ער געגענט זיינען דא 45 גוט־באזיצער מיט 162 טויזענט דונאם, אין שכם און אין תל כרם — 5 גוט־באזיצער מיט 121 טויזענט דונאם, אין נצרת — 8 בעלי־הבתים מיט 123 טויזענט דונאם, אין טבריה — 6 בעלי־הבתים מיט 73 טויזענט דונאם. די משפחה סורסוק אליין האט אין פארשיידענע געגענטען פונ׳ם לאנד, איבערהויפט אין עמק יזרעאל,

www.libtool.com.cn

אן ערך פון 230 טויזענט דונאם לאנד. און סך הכל באזיצען 120 משפחות מעהר ווי דריי מיליאן דונאם לאנד (לויט׳ן באריכט פון דער קאמיסיע פונ׳ם פועלי־ציון וועלט־פארבאנד).

פון די ציפערען, וואס מיר האבען געבראכט, איז לייכט צו פאר־שטעהן, אויף וויפיל גרויס עס איז די מאכט פון די רייכע עפענדים, גרויס־גרונד־באזיצער, וועלכע הערשען עקאנאמיש און צווינגען דעם פאלאך צו ארבייטען ביי זיי אויף אזעלכע באדינגונגען, וואס זיינען מעהר גינסטיג פאר׳ן עפענדי און שווערער פאר איהם, דעם פאלאך, און מיר זעהען דעם פאקט, אז 67 פראצענט פון די פאלאכען אינ׳ם ירושלים׳ער געגענט און 63 פראצענט אינ׳ם שכם׳ער געגענט מוזען לעבען פון וויי־נער נאך ווי 50 דונאם באדען.

דער פאלאך ליידט נישט פון דער אידישער אימיגראציע, נאר פונ׳ם דרוק פונ׳ם עפענדי זייגעם און פון דער עקספלואטאציע פונ׳ם שטאַ־טישען אייגנוואוינער, וועלכער איז דער פארמיטלער צווישען איהם און דעם עפענדי. דער פאלאך ליידט פונ׳ם מאנגעל אין מיטלען, וועלכע זאלען מעגליך מאכען ער זאל זיך שטעלען אויף די אייגענע פיס און פון דעם וואס ער פארדינט ווייניג, וואס איז א רעזולטאט פון זיינע ארבייטס־מעטאדען, וואס האבען זיך אנטוויקעלט אין פארלויף פון טוי־זענטער יאהרען. דער פאלאך ליידט אויך פונ׳ם דרוק פון די שווערע שטייערען, וועלכע זיינען געבליבען כמעט ניט פארענדערט ווי אין די צייטען פון דער טערקישער הערשאפט. דער פאלאך דארף האבען, אז זיין רעכט צו באארבייטען די ערד, אויף וועלכער ער וואוינט, זאל אנערקענט ווערען און אז דער יאך פון די שטייערען זאל איהם פאר־לייכטערט ווערען. דערפאר דארף ער האבען די נייע אדמיניסטראציע, וועלכע פארשפרעכט איהם פרידען און זיכערקייט פון גנבים און רויבער, און איבערהויפט פון די בעדואינישע רויבער, וועלכע קומען פון דער מדבר אין ישוב און רויבען אומגעשטערטערהייט אין לאנד. דער פאלאך דארף האבען, אזא אדמיניסטראציע, וועלכע זאל אויפהויבען דעם קול־טורעלען צושטאנד און וואס פארשפרעכט משפט און שוץ געגען רויבער. דער פאלאך דארף אויך האבען, אז די ארבייטען און די פראדוקציע אין לאנד זאל פארגרעסערט ווערען און אז דער צושטאנד פון די אראבער בכלל זאל פארבעסערט ווערען. און דאס אלץ קומט מיט דער אידישער

www.libtool.com.cn

איינוואַנדערונג און דער אידישער באַזעצונג פונ׳ם לאַנד. און דערפאַר דאַרף ער ניט זיין געגען דער אידישער איינוואַנדערונג, נאָר, פאַרקעהרט, ער דאַרף זיין פאַראינטערעסירט אין די געזעצען, וואָס באַשיצען דעם ערד־אַרבייטער, און דאָס איז פאַרזיכערט געוואָרען אינ׳ם געזעץ, אַז אומבאַוועגליכע גיטער קענען ניט פאַרקויפט ווערען.

דער עפענדי און דער ספּעקולאַנט ווידער קען זיין צופרידען מיט די אַטאָמאַנישע געזעצען וואָס בעציהען זיך אויף דעם געביט. און פאַר זיי איז ניטאָ קיין געפערליכערע זאַך ווי דאָס אויבענדערמאָנטע געזעץ, וואָס באַגרעניצט פון איין זייט די רעכט פונ׳ם קויפער, וועלכער קען ניט קויפען מעהר ווי 300 דונאַם ערד אויפ׳ן לאַנד און 30 אין שטאָדט, און פון דער צווייטער זייט פאַרזיכערט ער דעם פאַלאַך און דעם פויער, אַז אין יעדען פאַל, ביי יעדען פערקויף זאָל פאַר איהם בלייבען גענוג באָדען צו קענען שפּייזען זיך אליין און זיין הויזגעזינט. דאָס דאָזיגע געזעץ צאַמט די אַפּעטיטען פון די ערד־ספּעקולאַנטען. אין דערהיים האָט עס דערוועקט דעם צאָרן און די געגנערשאַפט פון די באַזיצער און די ספּעקולאַנטען אויף אַזוי פיעל, אַז זיי האָבען אַוועקגעשטעלט אין די ערשטע רייהען פון זייערע נאַציאָנאַלע פאָדערונגען אָפּצושאַפען דיזען לאַנד־געזעץ.

אָבער גראַד אין דער הינזיכט שטעהען די אינטערעסען פון די עפענדים און די רייכע אַראַבער אין אָפענער געגנערשאַפט צו די אינ־טערעסען פונ׳ם אַרבייטענדיגען פאָלק און אויך פון די אידישע אינטע־רעסען, די אינטערעסען פון דעם אידען, וואָס קומט אין לאַנד אריין צו באַאַרבייטען עס און ענטוויקלען מיט׳ן שווייס פון זיין געזיכט און מיט דער מיה פון זיינע הענט. ער קומט ניט פאַרטרייבען דעם פאַלאַך וואָס אַרבייט ווי ער די ערד.

צוזאַמען מיט דעם ווערט אונז קלאָהר די אמת׳ע אורזאַך, פאַרוואָס דער שטאָדטישער איינוואוינער איז געגען דער אידישער איינוואַנדערונג, איבערהויפּט די עפענדים, די סוחרים און די פאַרשיידענע פּקידים. דאָ איז פאַראַן אַ באַגרינדעטע מורא, אַז דער נייער עלעמענט וועט פאַר־כאַפּען דעם אַלגעמיינעם האַנדעל פון לאַנד, וועט פאַרנעהמען די רע־גירונגס־שטעלעס און מיט זיינע פעהיגקייטען און זיין אינטעליגענץ וויי־

www.libtool.com.cn

טער פארשטויסענע פון דארט די מענשען פון יענעם שטאנד, וועלכער האט זיך איינגעקויפט א חזקה אונטער דער פאריגער הערשאפט. אי־בערהויפט האט זיך געשטארקט די שרעק ביי די גוט־באזיצער, וועלכע שארפען זייער אפעטיט אויף די קרוין־לענדערייען און דעם אנדערע באדען, וועלכע האבען מורא, טאמער וועלען קומען די אימיגראנטען און וועלען זיך באזעצען אויף די דאזיגע לענדערייען און וועלען אויף אייביג צורויבען ביי די עפענדים די האפנונג צו פארכאפען אט דעם פרייען באדען פאר עקספלואטאציע און ספעקו־לאציע. די איינוואנדערער וועלען, הייסט עס, שטעלען אין געפאהר די גאנצע צוקונפט פון אט דעם קלאס. און דיזעלבע אורזאך רופט אויך ארוים די געגנערשאפט פון די מעקלערס, פארמיטלער, משגיחים, בא־אמטע און פארשיידענע משרתים, וועלכע ווארימען זיך ביים פייער פונ׳ם רייכען עפענדי, דעם באזיצער פון ווייטע און ברייטע לענדערייען.

און פון דעם וועט אונז קלאהר ווערען נאך איין ערשיינונג, און דאס איז די געגנערשאפט צו אידישער אריינדרינגונג אין אזעלכע ערטער וואו זייער פוס האט נאך ניט געטראטען. דארט וואו עס איז שוין פאראן א געמישטער ישוב, איז ניט אזוי לייכט איינצורעדען דעם פאלק, אז אידען וועלען „פארקנעכטען דאס פאלק״, „וועלען א תל מאכען פון דער רעליגיע״ און דאסגלייכען, ווייל יעדער איינער פון די פאלאכען קען זיי איבערציינגען מיט פאקטען פון אייגענער ערפאהרונג, אז די פאלאכען זיינען ניט ארימער געווארען, נאר פארקעהרט, זיינען נאך רייכער גע־ווארען פון דער נאהענטקייט מיט׳ן אידישען ישוב. אבער דוקא אין די ערטער וואס זיינען ווייט פון ישוב, אין ווייטע דערפער און אין פאר־װארפענע שטעדט, ווי שכם, וואו עס זיינען דא ווייטע שטרעקעס ניט קיין באארבייטער באדען, דערוועקען די עפענדים א שטארקע געגנער־שאפט געגען די נייע עלעמענטען. אבער די ערד גליטשט זיך פאמעלעך ארוים פון דעם באזיץ פון די אדעליגע פאמיליעס און די רייכע פריצים און זייער ווירקונג ווערט אלץ קלענער וואס גרעסער עס וואקסט דער אידישער ישוב און די טעכניק. און צוזאמען מיט דעם ווערט אלץ בולט׳ער דער פאקט, אז זיי האבען ניט קיין אנדער פונדאמענט אויה וואס אנצושפארען זיך, בלויז אויף די אינטערעסען פון זייער אייגענעם

www.libtool.com.cn

שמאָלען שטאַנד, וועלכע זיינען אויך געגען די אינטערעסען פון זייער אייגענער אַרבייטענדער באַפעלקערונג.

.5

דער שטאַנד־אונטערשייד איז ניט די איינציגע אורזאַך, וואָס דערלאָזט ניט צווישען אונזערע שכנים די פאַראייניגונג פון די רייכע מיט די אַרבייטער. עס זיינען פאַראַן נאָך וויכטיגע געגענזאַצען פון אַן אַנדער סאָרט, אונטערשיידען וואָס זיינען אייגענטימליך.

אויב מיר זאָלען אורטיילען לויט דעם וואָס מיר זעהען מיט אונזערע אויגען און הערען מיט אונזערע אויערען, איז לייכט פאַר אונז פאַרפיהרט צו ווערען פון דרויסענדיגער ערשיינונג, וואָס מאַכען אַט דעם איינדרוק פון געגצליכער נאַציאָנאַלער אייניגקייט אין לאַנד. די אַראַבישע שפּראַך ווערט געברויכט ניט נאָר פון די מוסולמענער און די קריסטען, נאָר אויך פון די דרוזען און אַ טייל אידען. בלויז די טשערקעסען, די טורקע־מאַנער, גריכען, אייראָפּעער און אידען געברויכען אין זייער גרויסער מעהרהייט ניט די אַראַבישע שפּראַך. אַזוי אַרום קומט אויס, אַז 80—85 פון הונדערט פון די ארץ־ישראל'דיגע איינוואוינער באַנוצען זיך מיט דער אַראַבישער שפּראַך. און אויך וואָס אַנבאַלאַנגט די פּיה־רונגען און די מנהגים זיינען זיי ביי. די פאַרשיידענע פעלקער אין פיעל הינזיכטען גלייך.

אָבער, ווען מיר וועלען זיך אַביסעל פאַרטיפען, וועלען מיר זיך איבערצייגען, אַז די איינע שפּראַך און די אויסערליכע פיהרונגען, זיינען ניט גענוג צו פאַררעכענען די אַלע פאַר איין נאַציע. ווארים אונטער'ן פאַרהאַנג פון דער איינער שפּראַך זיינען באַהאַלטען די פאַרשיידענ־הייטען פון פעלקער און רעליגיעס. דאָס וואָס די מוסולמענער און די קריסטען אין ארץ־ישראל ריידען איין שפּראַך האָט ניט פאַרקלענערט דעם געגענזאַץ צווישען די ביידע און אויך ניט דעם געגענזאַץ וואָס איז דאָ צווישען די פאַרשיידענע טיילען טאַקע פון איין און דערזעלבער רעליגיע.

די איינוואוינער פון לאַנד זיינען צוטיילט לויט זייערע רעליגיעס און נאַציאָנאַליטעטען אויף 11 פעלקער, אָדער רעליגיעזע טיילען. אויר־סערדעם זיינען נאָך פאַראַן 7 קליינע רעליגיעזע סעקטעס, וואָס זייער

www.libtool.com.cn

ווירקונג אויפ׳ן לאנד איז ניט קיין קענטליכע. די דערמאנטע 11 פעלקער זיינען: די אראבער־סאנייער, די אידען, דרוזען, לאטינער, מאראניטען, פראטעסטאנטען און ארמענער. די קלענערע סעקטעס זיינען: די שומרונים, די חבשים, די יעקבים, קופטים, פערסיאנער, נעגערס און ציגיינער.

מיר וועלען זיך אפשטעלען אויף יעדעם איינעם פון זיי.

די גרעסטע גרופע אין צאהל איז די סאניי־אראבישע, וואס האט 50 פראצענט פון די איינוואוינער פון לאנד. פיהלען זיך די סאנייער ווי איין פאראייניגט פאלק? דאס איז נאך א גרויסע פראגע. די מוסול־מענישע קולטור איז בכלל ווייט פונ׳ם באגריף „פאלק“, „נאציע“, און אז איהר וועט פרעגען וועמען עס איז ניט אין די מזרח־לענדער וועגען זיין נאציע אנגעהעריגקייט, וועט ער אייך ענטפערען: „איך בין א מוסולמאנער“, „אלחמד לאללה“. א̇ן אראביש שפריכווארט זאגט: „לית מלית פי אלאסלאם“, דאס מיינט, אז עס זיינען נישטא קיין פעלקערביים איסלאם, ווארים אלע מוסולמענער זיינען ברידער און קינדער פון איין פאלק. און דאס איז ניט געזאגט גלאט אזוי אין דער וועלט אריין. אין דערזעלבער צייט וואס די טערקישע רעגירונג האט אפיציעל אנערקענט אלס נאציעס די גריכישע, ארמענישע און אידישע פעלקער און דער־נאך אויך אנדערע קלענערע פעלקער, האט זי אבער קיינמאל ניט אנ־ערקענט און איז ניט געצוואונגען געווען אנערקענען קיין איינע פון די מוסול־מאנישע פעלקער, כאטש עס האט געמענגט זיין פיעל שטארקער ווי די אנדערע ניט מוסולמאנישע פעלקער.

מיר וועלען נעהמען פאר א ביישפיעל די קורדען, אדער די אלבאנער, פעלקער וועלכע האבען דייטליכע נאציאנאלע אייגענשאפטען און זיינען אין צאהל ניט וועניגער ווי די ארמענער, און דאך האט די טערקישע רע־גירונג זיי ניט אנערקענט אלס נאציעס. אזוי האט זי אויך קיינמאל ניט אנערקענט די אראבער אלס באזונדערע נאציע. דער איסלאם האט נאר דאמאלסט אנערקענט א מוסולמאניש פאלק אלס באזונדערע נאציע, ווען א געוויסע פאלקס באוועגונג האט רעפארמירט די רעליגיע און אויפגעשטאנען געגען דער אויטאריטעט פונ׳ם קאליף. אזוי איז נישטא קיין באזונדערע פאלקס־קערפערשאפט אין דעם איסלאם הערשאפט.

www.libtool.com.cn

און אויב מיר באצייכענען דא די סאנייער אלס א באזונדערע נאציע, איז עס ניט דערפאר וואס זיי זיינען עס שוין איצטער, נאר דערפאר וואס זיי קענען ניט ארייננענומען ווערען אין כלל פון די אנדערע פעלקער, וועלכע מיר האבען אויבען אויסגערעכענט און אויך דערפאר, וואס זיי וואלטען געקענט אונטער גינסטיגע אומשטענדען ווערען א פאלק.

די מייסטע פון די סאנייער זיינען פאלאכען. ווי מיר האבען אויבען דערוויזען, שטאמען די פאלאכען ניט אפ פון דער אראבישער ראסע. די אראבישע עראבערער פון ארץ־ישראל האבען זיך ניט פארנומען מיט קיין קאלאניזאציע. פיעל האבען פארביטען דאס מדבר־לעבען אויף דעם שטאדטישען און האבען פארנומען פארשיידענע רעגירונגס און מיליטערישע שטעלעס, זיינען געווארען רעליגיאנס־אויפפאסער און גרויסע גוט־באזיצער. פון זיי קומען ארויס די מייסטע שטאדטישע מוסולמאנישע איינוואוינער און די רייכע עפענדים פון אונזער צייט. פארשטעהט זיך, מיט'ן צומיש פון פארשיידענע מאנגאלישע און אייראפעאישע עלעמענטען, וועלכע האבען פון צייט צו צייט אויסגעשפרייט זייער הערשאפט איבער'ן לאנד. נאר א קליינער טייל פון די אראבער־עראבערער האט זיך אויסגעמישט מיט די פאלאכען. די צאהל פון סאנייער, וועלכע ריידען אראביש און וואוינען אין די שטעדט פון מערב ארץ־ישראל איז פיליכט ווענינער פון 200 טויזענד פון די 320 טויזענד שטאדטישע איינוואוינער; די צאהל פון די פאלאכען סאנייער אין מערב ארץ־ישראל איז מיט 200 טויזענד מעהר און איז 2 דריטעל פון דער אלגעמיינער צאהל פאלאכען וואס וואוינען אין דעם מערב פון ארץ־ישראל.

דער דריטער וויכטיגער עלעמענט אין ארץ־ישראל זיינען די בעדואינער, וואס וועגען זיי האבען מיר שוין פריהער גערעדט. לויט זייער אפשטאמונג זיינען זיי ריינע אראבער און לויט זייער רעליגיע זיינען זיי סאנייער, כאטש זיי זיינען זעהר ווייט פון מקיים צו זיין די אלע מצוות, אויף וועלכע די שטאדטישע זיינען זיך אזוי מדקדק. זיי זיינען ארום 150—170 טויזענד אין צאהל. דאס מיינט 20—25 פראצענט פון די די סאנייער אין לאנד.

דרינגען מיר דערפון, אז דער סאנייעשער עלעמענט איז קיינמאל ניט ערשינען אלס איין געאייניגט פאלק און צוליעב זיין ראסען, עקאנא־

www.libtool.com.cn

מישען און קלאַסען צוזאַמענשטעל איז ער ניט גרייט נאָך אַ לאַנגע צייט אַזאַ געאייניגט פאָלק צו בילדען. איך וויל אָבער ניט זאָגען, אַז די סאָנייער זיינען ניט פעהיג פאַרוואַנדעלט צו ווערען אין איין נאַציע. פאַרקעהרט, מען קען זיך משער זיין, אַז צוליעב'ן אויסער'ן דרוק פון די אַנדערע פעלקער און סעקטעס און אויך צוליעב דער דעמאָקראַטיזירונג פון די אינסטיטוציעס און דער פאַרווירקליכונג פון דער נאַציאָנאַל־פערסאָנעלער אויטאָנאָמיע, וועלען די באַדינגונגען מעגליך מאַכען, אַז עס זאָל געשאַפען ווערען אַן אַראַביש־סאָנייער נאַציע אין ארץ־ישראל.

דער צווייטער עלעמענט נאָך די סאָנייער איז דאָס אידישע פאָלק, דער צווייטער אין מנין און דער ערשטער אין בנין. צוליעב דער ספּעציעלער טעמע פון מיין בראָשור וועל איך זיך ניט אָפּשטעלען אויף דער אַנטוויקלונג פון דעם אידישען פאָלק אין ארץ־ישראל, וואָס האָט צוריקגעקעהרט אַהערצו צו לעבען אַ נאַציאָנאַל לעבען און וואָס בויט זיך מיט אויפגעוועקטע כחות אין לאַנד אַליין און פון די נאַציאָנאַלע כחות פון דרויסען. און דאָ איז דאָס פּלאַץ צו דערמאָנען, אום צו באַשאַפען אַ גאַנצעם בילד, די איבערבלייבאַכטס פונ'ם צווייטען פאָלק, וואָס האָט אין די אַלטע צייט קאָנקורירט מיט'ן אידישען פאָלק און האָט געקעמפט פאַר זיין עקזיסטענץ ביז'ן סוף פון זעקסטען יאָהרהונדערט, איז באַזיעגט געוואָרען און האָט זיין אָרט ניט געלאָזט און איז אין גלות ניט געגאַנגען, די איינציגע עדה ש ו מ ר ו נ י ם, וואָס איז געבליבען אויף דער וועלט און וואָס וואוינט איצט אין שכם. אַ קליינע עדה פון אידען־קאַראַאימען האָט זיך ביז אונזערע טעג אויפגעהיט אין ירושלים.

דער אַנדערער וויכטיגער מוסולמאַנישער טייל איז ארץ־ישראל נאָך די סוניטען, זיינען די מעטואַלען, וואָס געהערען צו דער כתה שיאיטען. זיי וואוינען אין זייערע דערפער אין צפון פון ארץ־ישראל און איז דרום פון סיריע און אונטערשיידען זיך איז אַלץ פון די סוניטען און מישען זיך ניט מיט זיי. לויט זייער אָפּשטאַמונג זיינען זיי קורדען, פערסיאַנער און די אַראַבישע שפּראַך וואָס זיי געברויכען, האָבען זיי איבערגענומען ביי די שכנים. זייער צאָהל אין ארץ־ישראל איז 40 טויזענט נפשות (איצט, צוליעב די נייע גרעניצען, וועט זייער צאָהל פאַרקלענערט ווערען). זיי האָבען אויך קיין נאַציאָנאַלע קערפּערשאַפט, וואָס איז אַנערקענט

www.libtool.com.cn

געוואָרען פון דער פריהערדיגער טערקישער רעגירונג, אָבער פּאַקטיש זיינען זיי אָרגאַניזירט אין באַזונדערע געמיינדעס אין די דערפער און אין גרופּען אין די שטעט.

די צווייטע גרופּע שיאיטען זיינען די פּערסיער, וואָס זיינען זעהר אין א קליינער צאָהל, א רעפאָרמירטע פּאַראייניגטע געמיינדע איז בהאַ־אַלאַס געמיינדע, וועלכע וואוינט אין די געגענדען פון עכו און חיפה. די מערבים (פון מאַראָקאָ און אַלזשיר) זיינען ניט קיין שיאיטען און זיי אונטערשיידען זיך אין א סך פּרטים פון די סוניטען און וואוינען באַזונדער אין זייערע דערפער. אין באַזונדערע ישובים וואוינען אויך א הייפעלע אַפריקאַנישע נעגערס (אינ׳ם עמק הירדן) די בישאַנקען (לעבען טבריה) און אין באַזונדערע מחנות וואַנדערען אויך די מוסול־מאַנישע ציגיינער. עס דאַרף אויך באַצייכענט ווערען אַלס א גרעסערע געמיינדע די טורקעמאַנער (אינ׳ם עבר הירדן און לעבען קעסאַריע).

גרעסערע מוסולמאַנישע געמיינדעס שטעלען צוזאַמען די טשער־קעסען, וועלכע זיינען אריינגעקומען פון קאַווקאַז, ווען די טערקען האָבען זיי אין לעצטען פערטעל פון נייצעהנטען יאָהרהונדערט געבראַכט און באַזעצט אין דעם קאַניטראַ געגענט און אויך אַזוי אין גלעד און איינינע אַנדערע פּלעצער. דער צוועק פון דער טשערקעסישער באַזעצונג איז געווען צו באַשאַפען באַשיצונגס־קאָלאָניעס געגען די וואַנדערער פון דער מדבר און די דאָזיגע אויפגאַבע זייערע האָבען זיי גלענצענד אויסגעפיהרט די גאַנצע צייט פון דער טערקישער הערשאַפט. די צאָהל פון זייערע דערפער איז אַרום 15—20 און זייער אַלגעמיינע צאָהל איז 15 טויזענט נפשות. די טשערקעסען צייכענען זיך אויס מיט זייער פלייסיגקייט און קולטורעלען שטאַנד, וואָס איז העכער ווי דער פון די אַראַבישע שכנים זייערע, זייער שפּראַך איז טערקיש.

פאַר די מאַטיאַלען, גרעסער אין צאָהל און מעהר אָפּגעזונדערט, זיינען די דרוזען, אָדער ווי זיי רופען זיך אַליין, די „מואחדין“, דאָס מיינט, די גלויביגער אין אחדות הבורא. די דאָזיגע כתה עקזיסטירט אַרום טויזענט יאָהר און שטאַמט אָפּ פונ׳ם לבנון טאָל. לויט זייער ראַסע זיינען זיי סיריער מיט פאַרשיידענע צומישונגען און זייער טיפּ איז פאַרשיידען פונ׳ם אַראַבישען, כאָטש זיי רעדען אַראַביש. זיי וואוינען מייסטענס אין די דרוזישע בערג, וואָס אויפ׳ן חורן און אין צפון פון

www.libtool.com.cn

לאנד, און איצט, ווען די ארץ־ישראל גרעניצען זיינען אזוי באשרענקט געווארען, וועלען זיי אינגאנצען זיין א קליינע מינאריטעט אין לאנד. זייער אלגעמיינע צאהל איז ארום 150 טויזענט נפשות און אין ארץ־ישראל זיינען זיי נאהענט צו 45 טויזענט. זיי לעבען אלס אן אפגע־טיילטע כתה, מישען זיך ניט מיט די מוסולמענער און ניט מיט די קריסטען און זיי נעהמען אויך ניט אריין קיין גרים. די דאזיגע כתה, וועלכע האט פיל גענומען ביים איסלאם, שטעהט דאך אויסער דער מוסולמאנישער רעליגיע. די צווייטע גרופע, וועלכע האט זיך אפגע־טיילט פונ׳ם איסלאם און שטעהט אויסער איהם, איז די נוצערישע. זיי וואוינען אין די נוצערישע בערג, אין צפון פון סיריען און זעהר א קליינע צאהל פון זיי געפינט זיך אויך אין די צפון־גרעניצען פון ארץ־ישראל.

די קריסטען זיינען צוטיילט אויף פארשיידענע געמיינדעס, וועלכע זיי־נען ניט בלויז באזונדערע רעליגיעזע סעקטעס, נאר זיי זיינען פאראייניגטע נאציאנאל־רעליגיעזע גרופען, וועלכע האבען נאציאנאלע קאנסטיטוציעס, וואס זיינען גוט געהייסען און אנערקענט געווארען נאך פון דער טער־קישער מאכט איבער דער גאנצער אטאמאנישער ממשלה און אין ארץ־ישראל האבען זיי אויך עטליכע אזעלכע נאציאנאלע גרופען. די קריסט־ליכע סעקטעס אונטערשיידען זיך איינע פון די אנדערע ניט נאר מיט זייערע רעליגיעס און פיהרונגען, מיט זייערע איינארדענונגען און אפטמאל אויך מיט זייערע שפראכען, נאר מיט זייער אינערליכער שטרעבונג און זייערע שטאטליכע נייגונגען. די מייסטע פון זיי מיידען אויס בלוט־מישונגען ניט נאר מיט ניט־קריסטען, נאר אויך מיט די קריסטען פון אנדערע סעקטען.

די וויכטיגסטע און גרעסטע אין צאהל קריסטליכע סעקטע איז די רוימיש־ארטאדאקסישע, וואס זייער צאהל אין לאנד דערגרייכט ביז 40 טויזענט. זיי זיינען מייסטענס אן ארטיגער עלעמענט, דאס רוב שטאטישע איינוואוינער, אבער א טייל פון זיי זיינען אויך פאלאכען קריסטען, וועלכע וואוינען אין 20 דערפער בערך. עס זיינען פאראן דערפער, וועלכע זיינען באזעצט איבערהויפט פון א קריסטליכער באַ־פעלקערונג, כאטש די מייסטע פון זייערע מנהגים און זייערע רעליגיעזע באאמטע זיינען אמת׳ע גריכען. אזא געמיינדע איז אנערקענט געווען אלס א פאלק אויך פון דער טערקישער מאכט ווי די ארמענער און די

www.libtool.com.cn

אידען. אין דער שפּיץ איהרער שטעהט דער רוימישער פּאַטריאַרך אין ירושלים מיט אַ באַזונדערען סינאָד. זייער אומגאַנגס־שפּראַך איז אַראַ־ביש. אָבער אין די העכערע קלאַסען פון זייערע שולען ווערט געברויכט גריכיש אַלס לעהר־שפּראַך.

די צווייטע סעקטע אין צאָהל און אין קולטור איז די לאַטייניש[ע], וועלכע האָט אָבער ניט געהאַט דאָס מזל אָנערקענט צו ווערען פון דער טערקישער מאכט אַלס פאָלק. די סעקטע איז צוזאַמענגעשטעלט פון פאַרשיידענע עלעמענטען (קאַטוילישע־גריכישע, רוימיש־קאַטוילישע, סיריש־קאַטוילישע און אַרמעניש־קאַטוילישע) און איז פאַראייניגט מיט דער רוימישער פּאַטריאַרכיע, אָבער זי האָט אָפּגעהיט ביז אַ געוויסער מאָס איהר אויטאָנאָמיע, ווי למשל די שפּראַך פון זייערע תפלות א. ד. גל. די צאָהל פון דער דאָזיגער סעקטע אין ארץ־ישראל איז אַרום 35 טויזענט נפשות.

די דריטע קריסטליכע סעקטע זיינען די מאַראָניטען, וואָס זייער צענטער איז אויפ׳ן לבנון, און זיינען פאַרבונדען מיט׳ן פּאַבסט זינט דעם 16טען יאהרהונדערט מיט באַזונדערע באַדינגונגען. די דאָזיגע אַלטע סעקטע טראָגט אַ באַזונדער כאַראַקטער, וואָס אונטערשיידט זיך פון די אַנדערע סעקטעס. אין ארץ־ישראל צעהלט זי בלויז 5000 נפשות.

די פערטע קריסטליכע סעקטע איז די פּראָטעסטאַנטישע, וועלכע איז ניט קיין גאָר אַלטע. די פּראָטעסטאַנטען־אַראַבער זיינען די פרוכט פון דער אַגיטאַציע פון די ענגלישע מיסיאָנערען, די אַמעריקאַנער און די דייטשען, וועלכע האָבען באַוויזען אַריינצוכאַפּען עטליכע טויזענט נפשות, מייסטענס פון די אַנדערע קריסטליכע סעקטעס. אין טערקיי זיינען די פּראָטעסטאַנטען אָנערקענט אַלס אַ קהלה. די צאָהל פון די דאָזיגע פּראָטעסטאַנטען, אייראָפּייער צוזאַמען מיט אַראַבער, דערגרייכט ניט מעהר ווי פינף טויזענט.

די פינפטע סעקטע איז די אַרמענישע, וועלכע צעהלט אַרום 1000 נפשות און איז צוטיילט אויף גרעגאָריאַנער, פּראָטעסטאַנטען און לאַטיי־נער. צו דער זעקסטער, זיבעטער און אַכטער קאַטעגאָריעס געהערען די סיריער־יאַקאָביטען און קאָביטען, וועלכע זיינען ניט פאַראייניגט מיט רוים און די קליינע עדה חבשים. און סך הכל פאַרמאָגען די אַלע דריי סעקטעס אַרום טויזענט נפשות.

www.libtool.com.cn

איצט וויל איך אונטערציהען אלע שלוסען, צו וועלכע מיר זיינען געקומען: דער ארץ־ישראל ישוב איז ניט קיין טייל פונ'ם אראבישען, אדער סירישען פאלק און שטעלט ניט פאר מיט זיך קיין גאנץ פאלק, נאר ער איז צוזאמענגעשטעלט פון עלף פעלקער, פעלקער־סעקטען, אויסער קלענערע סעקטען. 4 פון די פעלקער־סעקטען זיינען מוסולמענער, 5 זיינען קריסטען, איינע — דרוזיש און איינע — אידיש. אלע ניט מוסולמאנישע סעקטעם האבען אויסגעשפראכענע נאציאנאלע פיזיאנאמיעם און דאס רוב זיינען זיי אויך אנערקענט אלס באזונדערע נאציאנאליטעטען. אויסגעשפראכענע נאציאנאלע פיזיאנאמיעם האבען אויך די שיאיטישע סעקטעם און אויך די סוניטען, וואס רעדען אנדערע שפראכען ניט אראביש.

וואס אנבאלאנגט די מוסולמאנישע סוניטען, וואס רעדען אראביש און זיינען די גרעסטע אין צאהל פונ'ם אלגעמיינעם ישוב, זיינען זיי אויך צוזאמענגעמישט און צוזאמענגעשטעלט פון פארשיידענע ראסען, א קאסמישער שטאף אין עטנאגראפישען באגריף, וועלכער האט קיינמאל ניט געהאט קיין פארענדיגטע נאציאנאלע פיזיאנאמיע און וועלכע האט נאך ביז היינטיגען טאג ניט אזא פיזיאנאמיע, כאטש עס איז ניט אויסגעשלאסען אין דער נאהענטער, אדער אין דער וויטער צוקונפט, זאל אזא פיזיאנאמיע יא באשאפען ווערען.

און דערפון דרינגען מיר, אז דערוויל איז נאך נישטא קיין פלאץ פאר קיין געאייניגטער נאציאנאלער אראבישער באוועגונג צווישען אלע איינוואוינער פון ארץ־ישראל. די „אראבישע באוועגונג“, וועלכע פרעטענדירט צו זיין נאציאנאל, איז מעהר ני טווי א באוועגונג, וועלכע האט זיך געשאפען נאר אין געוויסע שיכטען, צווישען די רייכע גוט־באזיצער, די עפענדים א. אז. וו. די דאזיגע באוועגונג איז געצילט ניט בלויז געגען די אידען, נאר אויך די ארבייטער שטאנדען פון זייער אייגענעם פאלק און פון אלע אנדערע פעלקער און סעקטעם. די דאזיגע, וועלכע מאכט איצט א פארזוך צו שטיצען זיך אויף אלע עלעמענטען, וואס רעדען אראביש, וועט לאנג זיך ניט קענען האלטען אויף דעם פונקט, מחמת אין איהר גרונט איז זי ניט מעהר ווי א באוועגונג פון איין שטאנד, פון איין קלאס, דעם באדען־באזיצערישען, סוחר'ישען און אין גרונט פון איהר שטרעבונג איז זי געגען די פעלקער

www.libtool.com.cn

און סעקטען, וועלכע געהערען ניט צו דער מעהרהייט פון די איצטיגע סוניטען, ניט קוקענדיג אויף דעם אל־אראבישען, נאציאנאלען מאנטעל, אין וועלכען זי האט זיך אנגעקליידט.

אין געגענטייל איז דא א באדען און א צוקונפט פאר פארשיידענע נאציאנאלע באוועגונגען אין די גרעניצען, אין וועלכע די באזונדערע נאציאנאלע גרופען זיינען איינגעצוימט און עס איז נאך געבליבען א ברייט פלאץ צו פאראייניגטער טעטיגקייט פון אלע פעלקער־סעקטען אין דער ראם פונ׳ם אלגעמיינעם פאטערלאנד, ארץ־ישראל, וועלכע געהערט גלייך צו די אידען און צו די אלע דערמאנטע פעלקער און ראסען.

אזעלכע נאציאנאלע באוועגונגען, וועלכע וועלען זיך דערוועקען אין יעדען פאלק באזונדער, אויף וויפיל זיי וועלען זיך שטיצען אויף די ארבייטער, און ארויסוואקסען פון די אינטערעסען פון די ארבייטער קלאסען פון יעדען פאלק, דארפען אויך דינען פאר א פונדאמענט צו לייזען די אינטערנאציאנאלע באציהונגען צווישען די ארץ־ישראל־דיגע פעלקער.

.6

און איצט וועלען מיר רעדען וועגען אונזערע באציהונגען, די באציהונגען פונ׳ם אידישען ארבייטענדיגען פאלק, ניט צו דער „אראבישער באוועגונג" פון איצט, וועלכע איז ניט נאציאנאל און האט ניט קיין געזעלשאפטליכען אינהאלט, נאר וועגען אונזערע באציהונגען צו די פארשיידענע ניט אידישע פעלקער, וועלכע וואוינען אין ציון.

די דאזיגע באציהונגען דארפען זיך שטיצען אויף אונזערע נאציאנאלע אינטערעסען, ד. ה. אויף די אינטערעסען פונ׳ם אלוועלטליכען אידישען ארבייטער־קלאס פון איין זייט און פון די לאנד־אינטערעסען פון אלע ארבייטער פון לאנד, פון דער צווייטער זייט.

אין אלגעמיינעם דארף געזאגט ווערען, אז די דאזיגע אויפגאבע פעסטצושטעלען די באציהונגען צו אונזערע שכנים, די פעלקער וואס לעבען מיט אונז צוזאמען אין לאנד, האט נאך ניט געפונען ביי אונז די געהעריגע אויפמערקזאמקייט און די פערזאנען וואס זאלען זיך מיט איהם באשעפטיגען.

מיר רעדען ניט וועגען די דאזיגע באציהונגען אין היסטארישען זין. דער אלטער ישוב האט זיך אין פארלויף פון הונדערטער יאהרען געפונען

www.libtool.com.cn

אונטער דער טערקישער הערשאפט און אין פארגלייך מיט די מוסולמאנער איז ער באטראכט געווארען ווי א פאלק פון א נידעריגערער מדרגה. די באציהונג צום אראבער אין יענער צייט איז געווען גלייך צו דער באציהונג פונ׳ם איינציגען שעפעלע, וואס איז געפאנגען צווישען זיבעציג וועלף. אבער אויך אפילו דערנאך, ווען דער צושטאנד האט זיך געביטען א דאנק דעם, וואס די טערקישע מאכט איז איבערגעאנדערש געווארען און האט אנגענומען אן אייראפייאישע קאנסטיטוציאנעלע פארמע, אויך צוליב דעם וואס אייראפייאישע באגריפען האבען אנגעהויבען אריינצודרינגען אין ארץ־ישראל און א דאנק דעם וואס די צאהל אידען אין לאנד האט גע־נומען וואקסען, — אפילו נאכדעם זיינען נאך ניט איינגעשטעלט געווא־רען נארמאלע באציהונגען, ווי עס דארפען זיין צווישען שכנים.

און איצט וועלען מיר זעהן פעסטצושטעלען אונזערע באציהונגען, די באציהונגען פונ׳ם ארבייטענדיגען אידישען פאלק, ניט צו דער „אראַ־בישער באוועגונג“ פון איצט, וועלכע איז ניט קיין נאציאנאלע און האט אין זיך קיין געזעלשאפטליכען אינהאלט, נאר צו די פארשיידענע ניט־אידישע נאציאנען און ראסען, וואס באזעצען דאס לאנד.

די דאזיגע באציהונגען דארפען גענומען ווערען פונ׳ם שטאנדפונקט פון אונזערע אייגענע נאציאנאלע אינטערעסען און אויך פון דעם לאנדס אינטערעסען, דאס מיינט, אז מיר דארפען אין זינען האבען די געמיינזאמע אינטערעסען פונ׳ם ארבייטענדיגען שטאנד אין לאנד.

אין אלגעמיין דארף באמערקט ווערען, אז די דאזיגע אויפגאבע, פעסטצושטעלען די באציהונגען צו אונזערע שכנים, צו די פעלקער, וואס לעבען צוזאמען מיט אונז אין לאנד, האט נאך ביי אונז ניט געפונען די ריכטיגע אפשאצונג, וואס זי פארדינט.

מיר רעדען ניט וועגען די היסטארישע באציהונגען אין היסטארישען זין. דער אלטער ישוב האט זיך באגעגענט מיט׳ן אראבישען הערשער, באאמטען און בירגער אין משך פון הונדערטער יאהרען אונטער דער שטארקער טערקישער מאכט און איז אלע מאל פאררעכנט געווען פאר אן עלעמענט פון צווייטען ראנג. די באציהונג פונ׳ם ישוב איז דאמאלסט געווען ווי פונ׳ם איינציגען שעפעלע, וואס איז געפאנגען צווישען זיבעציג וועלף. אבער אפילו דערנאך, ווען דער צושטאנד האט זיך געביטען, א דאנק דעם וואס טערקיי האט זיך אנטוויקעלט און האט אנגענומען

www.libtool.com.cn

די אייראָפּעאישע קאָנסטיטוציאָנעלע רעגירונגס פאָרם, אפילו דערנאָך זיינען ניט איינגעשטעלט געוואָרען קיין נאָרמאַלע, שכנ׳ישע באַציהונגען.

דער שטאָטישער איד פונ׳ם אַלטען און אויך פונ׳ם נייעם ישוב האָט זיך באַגעגענט מיט׳ן אַראַבישען קרעמער און הענדלער פון איין זייט און מיט׳ן פאַלאַך, דעם אַראַבישען ערד־אַרבייטער, ביי וועמען ער האָט געקויפט עסענוואַרג, פון דער צווייטער זייט. דער אידישער פויער, דער קליינער גוטבאַזיצער האָט נאָך אַלס צוגאַב געזעהן אין דעם אַראַבער דעם טאָג־אַרבייטער, וועלכער פאַרקויפט איהם, אויסער די פאַרשיידענע עסענס, אויך זיין ביליגע אַרבייט.

די מערסטע אָנפיהרער פון דער אידישער קאָלאָניזאַציע האָבען זיך באַגעגענט מיט׳ן רייכען עפענדי, דעם גוטבאַזיצער און אויך מיט׳ן טער־קישען און אַראַבישען באַאַמטען און במילא האָט ביי זיי אָנגענומען די גאַנצע פראַגע וועגען באַציהונגען מיט די אַראַבער אַ באַגרענעצטע פאָרמע, וואָס האָט זיך אָפּגעשטעלט בלויז ביי קויפען באָדען. די פראַגע פון קויפען באָדען איז טאַקע זעהר אַ חשוב׳ע, אָבער זי איז בשום אופן ניט די איינציגע אין אונזער ארץ־ישראל׳דיגען ישוב. די פראַגע וועגען די נאָרמאַלע באַציהונגען, וואָס זאָלען העלפען בויען דאָס לאַנד, זיינען אין־גאַנצען פאַרנאַכלעסיגט געוואָרען.

אָפט האָט זיך בולט אַרויסגעזעהן דער געוואַלדיגער אבסורד פון דער דאָזיגער פאַרנאַכלעסיגונג. למשל, אין חורן האָט באַראָן ראָטשילד געקויפט 80 טויזענט דונאַם באָדען און איצט איז שוין אַריבער 40 יאָהר זייט דער באָדען איז אידישער און קיין איד איז נאָך דאָרט ניטאָ. פאַר־וואָס? ערשטענס איז די טערקישע מאַכט געווען געגען דעם מסחר און צווייטענס, און דאָס איז וויכטיגער, עס זיינען ניט געמאַכט געוואָרען קיין פאַרזוכען איינצושטעלען נאָרמאַלע פריינדליכע באַציהונגען מיט די מעכטיגע אַראַבישע איינוואוינער.

און אפילו שוין אין דער שפּעטערדיגער תקופה, נאָכדעם ווי די ענגלענדער האָבען איינגענומען דאָס לאַנד, האָט מען ניט געזוכט דעם פעלער צו פאַרבעסערען. פאַרקעהרט נאָך, עס זיינען געמאַכט געוואָרען פיעל נייע פעהלערען אין דער דאָזיגער איבערגאַנגס עפּאָכע. די ציוניס־טישע קאָמיסיע, למשל, וואָס איינע פון איהרע אויפגאַבען איז געווען צו העלפען איינצושטעלען פריינדליכע באַציהונגען צווישען די אידישע

www.libtool.com.cn

און ניט אידישע אייגוואוינער, האט גאר ניט אויפגעטון אין דער הינזיכט. עס זיינען אויסגעבראכט געווארען גרויסע סומען צו פערשפרייטען איינ־פארמאציע וועגען די אראבער און קיין וועג איז ניט אנגעצייכענט גע־ווארען ווי צו פארבעסערען די באציהונגען אין דער צוקונפט.

אין דער לעצטער צייט זיינען געמאכט געווארען פראקטישע פאר־זוכען פון איינצעלנע פערזאנען פעסטצושטעלען האנדעלס־באציהונגען מיט די אראבישע שכנים, אבער דאס איז געטאן געווארען פון יחידים, פאר זייערע פריוואטע אינטערעסען. אמאל קענען זיי העלפען און אמאל קענען זיי שאדען בריינגען, ווייל זיי האבען ניט קיין נאציאנאלען קאנטראל איבער זיך. קיין אלגעמיינער כלל קען דא ניט גילטען.

עס זיינען ווערט באצייכענט צו ווערען אייניגע ערנסטע פארזוכען פון אן אנדער מין און דאס איז געווען דאס שאפען פון געמיינזאמע ערציהונגס אנשטאלטען פאר אראבישע און אידישע קינדער און דאס פארשפרייטען די העברעאישע שפראך צווישען די שכנים.

און וואס אנבאלאנגט די באציהונגען פון די פויערים און די אידישע גוטבאזיצער צו די אראבער, וואס זעהען אין די פאלאכען בלויז ביליגען מענשליכען מאטעריאל צום עקספלאאטירען, דארף עם אונטערגעשטראכען ווערען, אז זייערע אינטערעסען זיינען ניט נאר אין געגנערשאפט צו די אינטערעסען פון די עקספלאאטירטע אראבישע ארבייטער, נאר צו די אינטערעסען פון דעם אידישען ארבייטער. זייער באנוצען זיך מיט'ן ביליגען אראבישען ארבייטער גיט ניט די מעגליכקייט דעם אידען צו ארבייטען און איז אויך א שטערונג צו דער אנטוויקלונג פונ'ם ישוב, ווייל די ביליגע ארבייט קען ניט בריינגען פארוועדטם דעם ישוב.

די אינטערעסען פונ'ם אידישען ארבייטער און דעם אראבישען זיינען דיזעלבע און דאס באווייזט, אז די געגנערשאפט צום אידישען ישוב מצד די אראבער קומט ניט פון די אינטערעסען פונ'ם אראבישען ארבייטער, נאר פון דער קאנקורענץ, וואס ווערט געשאפען פון די גוטבאזיצער. דער פאלאך דארף ניט און קען ניט זיין געגען דער אידישער איינ־וואנדערונג און ניט געגען דער אידישער ארבייט, ווייל דער אידישער ישוב בויט זיין צוקונפט ניט אויף דעם פאלאכס חורבן, נאר אויף זיין מעהר באפעסטקייט אין לאנד.

www.libtool.com.cn

ביז איצט איז נאָך ניט געמאַכט געוואָרען קיין פּאַרזוך צו לייזען די פראַגע וועגען די באַציהונגען מיט די אַראַבער אויפ׳ן יסוד פון די געמיינזאַמע אינטערעסען, וועלכע עס האָבען די אַראַבישע און די אידישע אַרבייטער. און דאָס דאַרף נאָך מיין מיינונג טאָן די אַלגעמיינע אַרבייטער פאַראייניגונג, וואָרום דאָס איז דאָך ניט קיין פּאָליטיש־פּאַרטייאישע פראַגע, נאָר אַזעלכע וואָס ריהרט אָן דעם גאַנצען ישוב און איבערהויפּט דעם אַרבייטער־קלאַס אין ארץ־ישראל.

וואָס ס׳זאָל זיין די ממשות׳דיגע לייזונג און וואָס די פּראַקטישע טאַטען זאָלען זיין, איז מאַטעריאַל פאַר אַ באַזונדערער אָפּהאַנדלונג, וועלכע איז שוין אויסער די גרעניצען פון דער בראָשור.